

МОЛОДЬ УКРАЇНИ – 2021
(РЕЗУЛЬТАТИ
РЕПРЕЗЕНТАТИВНОГО
СОЦІОЛОГІЧНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ)

КИЇВ – 2021

ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	3
РОЗДІЛ 1. ЦІННОСТІ МОЛОДІ.....	4
РОЗДІЛ 2. ЕФЕКТИВНІСТЬ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ: ОЦІНКА МОЛОДДЮ.....	10
РОЗДІЛ 3. ГРОМАДСЬКА ТА ПОЛІТИЧНА АКТИВНІСТЬ МОЛОД.....	33
РОЗДІЛ 4. НАВЧАННЯ, ОСВІТА, ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ЗАЙНЯТІСТЬ МОЛОДІ.....	48
РОЗДІЛ 5. МОБІЛЬНІСТЬ ТА МІГРАЦІЙНІ НАСТАНОВИ МОЛОДІ.....	57
РОЗДІЛ 6. ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ МОЛОДІ.....	62
РОЗДІЛ 7. ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТРЕБИ МОЛОДІ.....	68
КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ.....	71

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження – виявити основні проблеми соціального становища та розвитку молоді України, її цінності та уподобання, проаналізувати ефективні механізми і шляхи створення сприятливих умов для молоді на ринку праці.

Завданням дослідження є:

- вивчення соціально-економічного становища молоді;
- дослідження ціннісних орієнтирів молоді, довіра до інституцій, знеособлена довіра, соціальна дистанція;
- виявлення рівня громадянської і політичної активності молоді;
- визначення участі молоді в суспільному житті, участі та ролі молоді в процесах реформування держави;
- оцінювання ефективності молодіжної політики очима молоді;
- дослідження рівня мобільності та виявлення міграційних настроїв молоді, з'ясування факторів, які на них впливають;
- вивчення рівня освіченості та задоволеності освітою, зокрема, виявлення міри зусиль, яку молодь докладає для здобуття освіти;
- дослідження рівня доступу молоді до ринку праці, матеріального стану, дослідження об'єктивної та суб'єктивної бідності;
- вивчення питань здорового способу життя молоді та способів проведення дозвілля;
- вивчення сімейних цінностей молоді і шлюбних стосунків;
- виявлення міри впливу близького оточення та соціальних груп на цінності та норми молодих людей.

Метод дослідження: особисте опитування методом обличчям до обличчя у всіх регіонах країни (кожен інтерв'юер працював в масці та тримав дистанцію з респондентом не менше 1,5 м).

Цільова група: молодь віком від 14 до 35 років (громадяни України).

Географія дослідження: опитування проводилось в 24 регіонах України та м. Києві (окрім тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та тимчасово неконтрольованої території України, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження).

Вибірка складає 2000 респондентів, яка репрезентативна для населення України віком від 14 до 35 років (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та тимчасово неконтрольованої території України, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження) відповідної вікової категорії за статтю, віком, регіоном проживання, типом населеного пункту.

Дані представлено у %.

В окремих випадках сума складових може не дорівнювати підсумку у зв'язку з округленням даних.

Виконано «ТОВ ФОРСЕРВІС ЮА СЕЙЛЗ».

РОЗДІЛ 1. ЦІННОСТІ МОЛОДІ

Найважливішими для молоді України є бажання бути здоровими та добре почуватися (75,7%), мати матеріальний добробут (58,7%) та добрих та надійних друзів (45,8%), щасливу власну родину (40,9%), відчуття захищеності та впевненості у майбутньому (39,7%), можливості щодо особистісного розвитку (37,4%) та наявності цікавої та улюбленої роботи (37%), а також відчуття свободи та незалежності у власних рішеннях та діях (36,3%) (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Розподіл відповідей на запитання «Що у житті є найважливішим особисто для Вас?»
(серед усіх респондентів/-ок, за статтю, N=2000), %¹

Варіанти відповідей	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Бути здоровим, добре почуватися	75,7	73,4	78,0
Матеріальний добробут	58,7	60,3	57,1
Добрі й надійні друзі	45,8	49,0	42,3
Щаслива власна родина	40,9	37,3	44,7
Відчуття захищеності та впевненості у майбутньому	39,7	38,8	40,5
Особистий розвиток	37,4	37,9	36,8
Цікава, улюблена робота	37,0	36,5	37,4
Свобода та незалежність у власних рішеннях та діях	36,3	38,2	34,3
Цікаве дозвілля	31,5	31,9	31,1
Особисті стосунки	29,0	26,7	31,3
Творча або професійна самореалізація	25,3	25,1	25,5
Ваші діти (для респондентів від 18 років)	23,2	17,0	29,6
Бути корисним суспільству	21,9	23,7	19,9
Важко відповісти/Не знаю	0,8	1,0	0,5
Інше	0,4	0,2	0,5

Відповідаючи на запитання «Чого найбільше Ви хотіли б досягти в житті?», молодь обирає найчастіше «сімейне щастя» та «здоров'я»; ці цінності є «топовими» для молоді протягом 5 років, з 2017 року. На другому місці серед пріоритетів молоді – можливість зробити кар'єру, бути багатими та мати можливість реалізувати свій талант і здібності. Молоді чоловіки на відміну від молодих жінок бажають досягнень в кар'єрі та матеріальному благополуччі, а молоді жінки порівняно із молодими чоловіками віддають перевагу сімейному щастю, здоров'ю та можливостям реалізувати власні таланти і здібності (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Розподіл відповідей на запитання «Чого найбільше Ви хотіли б досягти в житті?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю, 2017 – N=2000, 2018 – N=2001, 2021 – N=2000), %²

Варіанти відповідей	Серед усіх			Молоді чоловіки	Молоді жінки
	2017	2018	2021		
Сімейного щастя	63,6	59,9	63,4	56,8	70,2
Здоров'я	53,6	53,0	53,4	49,9	57,0
Зробити кар'єру	39,3	36,6	42,7	48,4	36,6
Багатства	28,1	23,5	31,7	34,1	29,1
Мати можливість реалізувати свій талант і здібності	22,1	20,0	30,9	29,5	32,3

¹ Респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

² Респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

Бути вільним і незалежним у своїх рішеннях та вчинках	29,1	28,2	27,7	29,6	25,6
Стати кваліфікованим спеціалістом	14,2	19,4	14,4	14,8	13,9
Спокою та можливості ні в що не втручатися	7,0	6,8	11,7	11,5	11,8
Принести користь своїй країні	8,1	9,9	6,2	7,1%	5,1
Влади	3,1	5,8	3,3	4,2	2,4
Слави	2,0	3,4	2,8	3,7	1,7
Нічого	0,5	0	0,1	0,1	0
Важко відповісти	0,8	2,7	0,7	0,7	0,7
Інше	0,1	0,1	0,1	0	0,2

Більшою мірою серед особистих проблем молодь турбує відсутність грошей (45,1%), здоров'я (своє і близьких) (35,2%) та відсутність вільного часу (37,7%) (див. табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Розподіл відповідей на запитання «Які особисті проблеми турбують Вас найбільше сьогодні?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю, N=2000), %³

Варіанти відповідей	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Відсутність грошей	45,5	45,1	45,9
Відсутність вільного часу	37,7	37,9	37,4
Здоров'я (своє і близьких)	35,2	31,2	39,3
Житлові проблеми (відсутність або поганий стан житла)	27,5	29,4	25,5
Відсутність можливості самореалізації, саморозвитку	25,9	27,5	24,2
Високе фізичне навантаження (тяжкі умови праці на роботі чи по домогосподарству)	21,2	22,1	20,1
Негативний вплив засобів масової інформації (ЗМІ)	20,1	19,9	20,3
Проблеми у родинах (відсутність спілкування, взаєморозуміння, конфлікти)	13,3	14,0	12,5
Неможливість працевлаштуватися	12,1	12,1	12,1
Наявність шкідливих звичок (куріння, вживання алкоголю, наркотиків)	11,7	13,9	9,4
Психічне здоров'я (поганий настрій, пригніченість, депресія)	10,9	9,3	12,6
Проблема вибору майбутньої професії (профорієнтація)	10,3	8,8	11,9
Інтернет і комп'ютерна залежність	9,8	9,7	9,8
Гендерна нерівність	9,3	8,5	10,0
Невміння вирішувати конфлікти	9,0	9,5	8,5
Відсутність друзів, проблеми спілкуванні з оточуючими	8,4	8,7	8,0
Обов'язкова служба в армії (відсутність вільного вибору служити в армії чи ні)	8,4	12,7	3,9
Фізичне і психічне насильство	3,1	3,1	3,1
Важко відповісти	6,0	6,6	5,3
Інше	0,4	0,4	0,3

Молодь бачить у своїх громадах на першому місці проблеми, пов'язані із низьким рівнем заробітної плати, пенсій та стипендій (51,5%) та, відповідно, високі ціни на продукти та

³ Респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

комунальні послуги (50,1%). На другому місці молодих респондентів турбує безробіття та відсутність роботи (45,1%), а також пандемія (38,6%). На третьому місці – поганий стан доріг (28,2%), екологічні проблеми (накопичення сміття, забруднення землі, повітря тощо) (27,2%), шкідливі звички населення (пияцтво, наркоманія) (28,8%) та житлові проблеми (27,5%). На четвертому місці – відсутність місць для дозвілля та відпочинку (молодіжних центрів, кінотеатрів, парків) (24,2%), низька якість медичного обслуговування (23,7%), а також неефективна робота місцевих органів влади (22,2%) та злочинність (20,0%) (див. табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Розподіл відповідей на запитання «Які проблеми, на Вашу думку, у Вашій територіальній громаді, місті потребують першочергового вирішення?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю, N=2000), %⁴

Варіанти відповідей	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Низький рівень заробітної плати, пенсії, стипендії	51,5	51,4	51,6
Високі ціни на продукти та комунальні послуги	50,1	48,7	51,4
Безробіття (відсутність роботи)	45,1	44,5	45,6
Пандемія	38,6	36,7	40,5
Шкідливі звички населення (пияцтво, наркоманія)	28,8	27,6	30,1
Поганий стан доріг	28,2	29,6	26,6
Житлові проблеми	27,5	30,1	24,7
Екологічні проблеми (накопичення сміття, забруднення землі, повітря тощо)	27,2	27,6	26,7
Відсутність місць для дозвілля та відпочинку (молодіжних центрів, кінотеатрів, парків)	24,2	24,9	23,4
Низька якість медичного обслуговування	23,7	21,7	25,7
Вимушена міграція	23,3	24,9	21,7
Ефективна робота місцевих органів влади	22,2	23,2	21,1
Злочинність	20,0	20,3	19,7
Відсутність місць для занять спортом (стадіонів, спортзалів, майданчиків тощо)	16,8	18,8	14,7
Проблеми з транспортним сполученням	15,9	15,5	16,3
Відсутність або поганий Інтернет і телефонний зв'язок	12,0	12,8	11,1
Відсутність або поганий стан закладів освіти (шкіл, садків)	11,0	9,8	12,2
<i>Важко відповісти</i>	<i>3,1</i>	<i>3,0</i>	<i>3,1</i>
<i>Інше</i>	<i>0,6</i>	<i>0,4</i>	<i>0,7</i>

Відповідаючи на питання «З огляду на останні події пандемії та карантину, які навички і вміння Вам видаються особливо необхідними?», молодь обирала найчастіше такі навички і вміння, як саморозвиток (36,7%), комп'ютерна грамотність (35,7%), гнучкість (30,4%) (див. табл. 1.5).

⁴ Респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

Таблиця 1.5

Розподіл відповідей на запитання «З огляду на останні події пандемії та карантину, які навички і вміння Вам видаються особливо необхідними?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю, N=2000), %⁵

Варіанти відповідей	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Саморозвиток	36,7	35,6	37,8
Комп'ютерна грамотність	35,7	36,7	34,6
Гнучкість (здатність людини адаптуватись від різні умови, нові виклики)	30,4	28,8	32,0
Критичне мислення	28,1	29,5	26,6
Креативність	24,8	25,4	24,1
Медіа та інформаційна грамотність	20,3	18,3	22,3
Комуникативність	19,5	18,1	21,0
Емоційний інтелект	19,0	16,7	21,3
Лідерство і соціальна включеність	11,2	11,5	10,8
Продуктивність (тайм-менеджмент)	10,6	11,0	10,2
Ініціативність	8,4	7,8	8,9
Важко відповісти	7,5	7,9	7,0
Інше	0,2	0,1	0,2

Більше половини молоді нейтрально ставиться до людей, чії цінності, погляди та думки відрізняються від їхніх. Молоді жінки порівняно з молодими чоловіками частіше транслюють позитивне ставлення до людини, якщо її цінності та погляди є протилежними власним. З дорослішанням молодих людей їх ставлення до людини з протилежним баченням світу стає більш позитивним (див. табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Розподіл відповідей на запитання «Яке Ваше звичайне ставлення до людини, чії цінності, погляди, думки відрізняються від Ваших?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю, N=2000), %

Варіант відповіді	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років
Нейтральне	59,4	60,5	58,3	59,5	61,5	59,0	58,2
Загалом позитивне	23,6	20,9	26,3	22,0	22,1	23,3	25,8
Загалом негативне	10,5	11,4	9,6	9,5	11,6	11,9	9,2
Важко відповісти/Не знаю	6,3	6,9	5,5	8,5	4,3	5,4	6,8
Інше	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,4	0

Насамперед, українська молодь вважає неприйнятним для проживання поруч з особами, які вживають ін'єкційні наркотики 72,4% (2018 рік – 46,1%), особами, які споживають алкогольні напої – 47,6% (2018 рік – 46,1%), – особливо жителями південного регіону (36,4%), а також людьми, які перебували у місцях позбавлення волі – 45,5% (2018 рік – 9%), ромами – 43,9% (2018 рік – 5,8%), представниками ЛГБТ-спільноти – 31,2% (2018 рік – 6,5%) та людьми, які живуть з ВІЛ/СНІД – 17,9% (2018 рік – 3,4%) (див. табл. 1.7).

⁵ Респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

Таблиця 1.7

Порівняння відповідей на запитання «Яке Ваше звичайне ставлення до людини, чій цінності, погляди, думки відрізняються від Ваших?»⁶ (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %⁷

Варіанти відповідей	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Споживачі ін'єкційних наркотиків	72,4	70,5	73,8	81,1	68,2	66,2
Особи, які споживають алкогольні напої	47,6	51,1	49,3	54,3	36,4	42,7
Люди, які перебували у місцях позбавлення волі	45,5	45,1	44,7	50,3	40,7	44,0
Роми	43,9	43,9	45,2	43,7	42,8	43,4
ЛГБТ (лесбійки, геї, бісексуали) трансгендери)/Люди нетрадиційної сексуальної орієнтації	31,2	28,5	27,6	34,2	28,0	34,2
Люди, які живуть з ВІЛ/СНІД	17,9	15,0	15,6	20,5	25,0	15,8
Мені однаково, хто мешкає поруч	16,7	18,8	15,4	12,9	20,8	18,0
Іммігранти та іноземні робітники	8,6	6,3	9,9	7,8	5,9	10,7
Громадяни Російської Федерації	7,6	8,2	5,0	1,8	7,6	14,5
Іноземні студенти	5,2	4,7	6,3	3,8	3,8	6,6
Переселенці зі Сходу України (ВПО)	4,5	7,2	3,8	2,4	4,7	5,1
Багатодітні сім'ї	2,4	2,2	1,9	4,0	1,7	1,7
Люди похилого віку	1,3	0,6	1,0	1,6	3,0	0,9
Люди з обмеженими фізичними можливостями	1,4	0,3	0,5	1,8	2,1	2,1

На запитання «Якою мовою Ви, як правило, спілкуєтеся?», від 49,2% до 51,4% молоді відповіли, що у сім'ї, на роботі/у школі та виші, спілкуються українською мовою (2018 рік – до 48,1%); для 42,8% (2018 рік – 42,0%) молоді українська мова є мовою спілкування із друзями та знайомими (див. табл. 1.8).

Таблиця 1.8

Порівняння відповідей на запитання «Якою мовою Ви, як правило, спілкуєтеся...?» (серед усіх респондентів/-ок, 2018 – N=2001, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000), %⁸

Варіанти відповідей	Українською			Російською			Українською та російською однаковою мірою			Іншою		
	2018	2019	2021	2018	2019	2021	2018	2019	2021	2018	2019	2021
На роботі (у школі, виші)	48,1	52,9	51,4	26,3	20,4	23,5	25,4	26,2	25,0	0,2	0,6	0,2
У сім'ї	48,0	53,8	49,2	32,4	23,7	31,4	19,4	22,0	19,2	0,2	0,5	0,3
Із друзями, знайомими	42,0	43,1	42,8	31,4	23,1	31,8	26,4	33,2	25,3	0,2	0,6	0,1

⁶ Без урахування *Інше* – 0,2%

⁷ Респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

⁸ Респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

67% молоді ідентифікує себе як віруюча, що порівняно з 2018 роком цей показник знизився майже на 4% (2018 рік - 71,9%). Молодь переважно відносить себе до віруючих на заході країни (90,2%) та меншою мірою на сході країни (54,7%) (див. табл. 1.9).

Таблиця 1.9

Порівняння відповідей на запитання «Незалежно від того, відвідуєте Ви церкву чи ні, чи можна сказати, що Ви є...?», %, за макрорегіонами (серед усіх респондентів/-ок, 2018 – N=2001, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000), %

Варіант відповіді	Серед усіх			Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
	2018	2019	2021					
Віруючий/ча	71,9	65,7	67,0	53,6	62,3	54,7	66,5	90,2
Невіруючий/ча	14,7	20,6	17,1	17,9	24,0	24,7	14,8	5,1
Переконаний атеїст/ка	4,2	7,7	5,2	9,7	3,4	5,0	11,0	1,3
Важко відповісти	9,2	6,0	10,7	18,8	10,3	15,6	7,7	3,4

Майже третина молоді відповіла, що належать до Української православної церкви Київського патріархату – 27,9% (2018 році – 38,5%). Локалізація молоді, яка відносить себе до Української православної церкви (Київського патріархату) та Української греко-католицької церкви, є більшою на заході країни, до Української православної церкви (Московського патріархату) – на півдні країни (див. табл. 1.10).

Таблиця 1.10

Порівняння відповідей на запитання «Скажіть, до якої конфесії/церкви Ви належите...?», (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %

Варіант відповіді	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Українська православна церква (Київський патріархат)	27,9	24,8	32,7	15,7	32,2	35,3
Українська православна церква (Московський патріархат)	11,3	13,5	10,8	6,0	19,5	11,7
Українська православна церква (не має значення якого патріархату)	11,1	11,3	13,0	15,1	11,9	5,5
Українська автокефальна православна церква	0,6	0,9	0,5	0,6	0	0,8
Українська греко-католицька церква	8,7	0,3	1,4	0,4	0	30,8
Римо-католицька церква	1,0	0,9	0	0	0	3,0
Протестантські християнські церкви	1,4	0,6	1,4	0,8	1,3	2,3
Мусульманська	0,2	0	0,5	0,4	0	0
Інша конфесія	0,9	1,3	0,5	1,4	0,8	0,4
Віруючий, але не належу до жодної конфесії	10,5	9,7	7,7	22,9	6,8	3,2
Невіруючий/ча, атеїст	19,3	27,0	23,6	26,8	20,3	3,9
Важко відповісти	7,1	9,7	7,9	9,9	7,2	3,1

РОЗДІЛ 2. ЕФЕКТИВНІСТЬ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ: ОЦІНКА МОЛОДІЮ

Що стосується ефективності молодіжної політики, то молодь переважно поінформована про молодіжні обміни (43,2%), премії та інші відзнаки від держави та органів місцевого самоврядування для молоді (40,%) та щодо участі в учнівському і студентському самоврядуванні (39,1%) (див. табл. 2.1).

Більше, ніж кожен десятий (11,4%) не лише знав, але й брав участь в учнівському і студентському самоврядуванні (див. табл. 2.1). Головним чином це молодь у віці 14-19 років (62%) (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.1

Розподіл відповідей на запитання «Наскільки Вам відомо про зазначені нижче ініціативи та програми держави та органів місцевого самоврядування щодо молоді?» (серед усіх респондентів/-ок, N = 2000), %

Варіант відповіді	Ні, мені нічого про це не відомо	Так, чув про такі	Так, знаю та є/був учасником	Важко відповісти
Кращі практики молодіжної роботи	70,4	21,2	2,9	5,5
Система підготовки молодіжних працівників	69,1	25,2	1,0	4,7
Участь у діяльності молодіжних рад	63,5	26,6	4,5	5,4
Розвиток мережі молодіжних центрів та молодіжний просторів	60,7	32,6	2,2	4,5
Конкурс проектів громадських організацій	57,1	34,8	3,6	4,5
Премії та інші відзнаки від держави та органів місцевого самоврядування для молоді	50,7	40,6	3,6	5,1
Молодіжні обміни	49,2	43,2	3,3	4,3
Участь в учнівському і студентському самоврядуванні	45,2	39,1	11,4	4,3

Поінформованість (чули, знають та були учасниками) про заходи в контексті програми Міністерства молоді та спорту України «Молодіжний працівник» у співпраці з Програмою розвитку ООН України та Державним інститутом сімейної та молодіжної політики⁹, а саме про розвиток мережі молодіжних центрів та молодіжний просторів (34,8%), систему підготовки молодіжних працівників (26,2%) та про практики молодіжної роботи¹⁰ (24,1%) – невисока порівняно з конкурсами, обмінами, участю в радах та преміями стосовно молоді (див. табл. 2.2). В основному це молодь у віці 14-19 років (див. табл. 2.3).

⁹ Докладніше про Програму «Молодіжний працівник» дивитися тут: <https://youth-worker.org.ua> та тут: <https://mms.gov.ua/molodizhna-politika/kadrove-zabezpechennya/programa-molodizhnij-pracivnik>

¹⁰ Каталог кращих практик молодіжної роботи-2020 дивитися тут: <https://youth-worker.org.ua/library/katalog-2020/>

Таблиця 2.2

Розподіл позитивних відповідей – чули, знають та були учасниками – на запитання «Наскільки Вам відомо про зазначені нижче ініціативи та програми держави та органів місцевого самоврядування щодо молоді?»¹¹ (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Участь в учнівському і студентському самоврядуванні	50,5	58,9	51,2	38,0	51,7	55,8
Молодіжні обміни	46,5	53,3	43,5	39,4	49,6	49,8
Премії та інші відзнаки від держави та органів місцевого самоврядування для молоді	44,2	47,6	47,1	37,6	46,2	45,1
Конкурс проектів громадських організацій	38,4	42,9	35,3	33,6	36,4	43,2
Розвиток мережі молодіжних центрів та молодіжний просторів	34,8	35,4	35,3	33,2	35,2	35,3
Участь у діяльності молодіжних рад	31,1	38,6	30,5	22,7	23,3	38,2
Система підготовки молодіжних працівників	26,2	30,4	20,9	23,5	23,3	31,4
Кращі практики молодіжної роботи	24,1	25,4	19,2	22,9	20,3	29,9

Найменш поінформованими (чули, знають та були учасниками) про всі ініціативи та програми держави та органів місцевого самоврядування щодо молоді є молодь у віці 30-34 роки, а найбільше в основному молодь у віці 14-19 років (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Розподіл позитивних – чули, знають та були учасниками – відповідей на запитання «Наскільки Вам відомо про зазначені нижче ініціативи та програми держави та органів місцевого самоврядування щодо молоді?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку, N=2000), %¹²

Варіанти відповідей	Серед усіх	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років
Участь в учнівському і студентському самоврядуванні	50,5	62,0	55,3	46,9	42,8
Молодіжні обміни	46,5	49,0	50,9	45,2	42,9
Премії та інші відзнаки від держави та органів місцевого самоврядування для молоді	44,2	50,0	48,5	39,7	41,5
Конкурс проектів громадських організацій	38,4	37,3	39,5	38,8	38,0

¹¹ Відповіді на питання «Ні, мені нічого про це не відомо» та «Важко відповісти» не враховані.

¹² Відповіді на питання «Ні, мені нічого про це не відомо» та «Важко відповісти» не враховані.

Розвиток мережі молодіжних центрів та молодіжний просторів	34,8	40,3	35,8	32,4	32,6
Участь у діяльності молодіжних рад	31,1	37,6	33,0	29,4	26,9
Система підготовки молодіжних працівників	26,2	29,3	25,9	25,8	24,6
Кращі практики молодіжної роботи	24,1	27,3	26,9	25,0	19,5

Статистично значущої різниці у відповідях між молодими чоловіками й жінками та між міською та сільською молоддю у відповідях щодо поінформованості про ініціативи та програми держави та органів місцевого самоврядування щодо молоді не виявлено (див. табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Розподіл позитивних – чули, знають та були учасниками – відповідей на запитання «Наскільки Вам відомо про зазначені нижче ініціативи та програми держави та органів місцевого самоврядування щодо молоді?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від статі та типу населеного пункту, N=2000), %¹³

Варіанти відповідей	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки	Міська молодь	Сільська молодь
Участь в учнівському і студентському самоврядуванні	50,5	48,7	52,2	49,68	47,90
Молодіжні обміни	46,5	44,8	48,2	47,5	39,8
Премії та інші відзнаки від держави та органів місцевого самоврядування для молоді	44,2	41,8	46,7	44,9	41,2
Конкурс проектів громадських організацій	38,4	37,6	39,2	36,7	35,6
Розвиток мережі молодіжних центрів та молодіжний просторів	34,8	32,7	37,0	33,6	34,9
Участь у діяльності молодіжних рад	31,1	30,7	31,4	29,4	34,0
Система підготовки молодіжних працівників	26,2	25,0	27,3	24,0	25,9
Кращі практики молодіжної роботи	24,1	23,3	24,9	21,7	26,1

Найактуальнішими напрямками розвитку державної молодіжної політики на рівні країни є підтримка талановитої молоді (62,3%), популяризація здорового способу життя (42,6%) та сприяння зайнятості та самозайнятості (30,9%) й формування національно-патріотичної свідомості (30,8%) (див. табл. 2.5).

На рівні населеного пункту так само, як і на рівні країни, є актуальними такі напрями молодіжної політики, як підтримка талановитої молоді (40,0%) й сприяння зайнятості та самозайнятості (36,2%), а також популяризація здорового способу життя (33,5%) (див. табл. 2.5).

Таблиця 2.5

¹³ Відповіді на питання «Ні, мені нічого про це не відомо» та «Важко відповісти» не враховані.

Розподіл відповідей на запитання «На Вашу думку, які напрями розвитку державної молодіжної політики найактуальніші на сьогодні? (на рівні країни та на рівні Вашого населеного пункту?)» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %¹⁴

Варіанти відповідей	Напрями на рівні країни	Напрями на рівні населеного пункту
Підтримка талановитої молоді	62,3	40,0
Популяризація здорового способу життя	42,6	33,5
Сприяння зайнятості та самозайнятості	30,9	36,2
Формування національно-патріотичної свідомості	30,8	18,8
Сприяння забезпеченню житлом	29,5	28,5
Розвиток молодіжних центрів та молодіжних просторів	28,5	27,4
Підтримка молоді, яка перебуває у складних життєвих обставинах	26,2	27,7
Розвиток волонтерства	22,2	17,1
Підтримка молодих ВПО (внутрішньо переміщені особи), що переїхали на нове місце проживання	16,2	13,6
Підтримка неформальних молодіжних рухів (молодіжні субкультури та інші молодіжні об'єднання)	16,0	16,0
Стимулювання громадянської активності	16,0	14,7
<i>Важко відповісти</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>

У 2018 році бажаними (затребуваними) пріоритетами державної молодіжної політики на рівні країни та населеного пункту для молоді були підтримка талановитої молоді (63,9% та 46,1% відповідно), популяризація здорового способу життя (44,9% та 38,8% відповідно), а також сприяння зайнятості та самозайнятості молоді (42,3% та 37,3% відповідно). На четвертому місці актуальних напрямків молодіжної політики у 2018 було забезпечення молоді житлом (36,5% та 31,8% відповідно), так само, як і у 2021 році (29,5% та 28,5% відповідно) (див. табл. 2.5 та рис. 2.1).

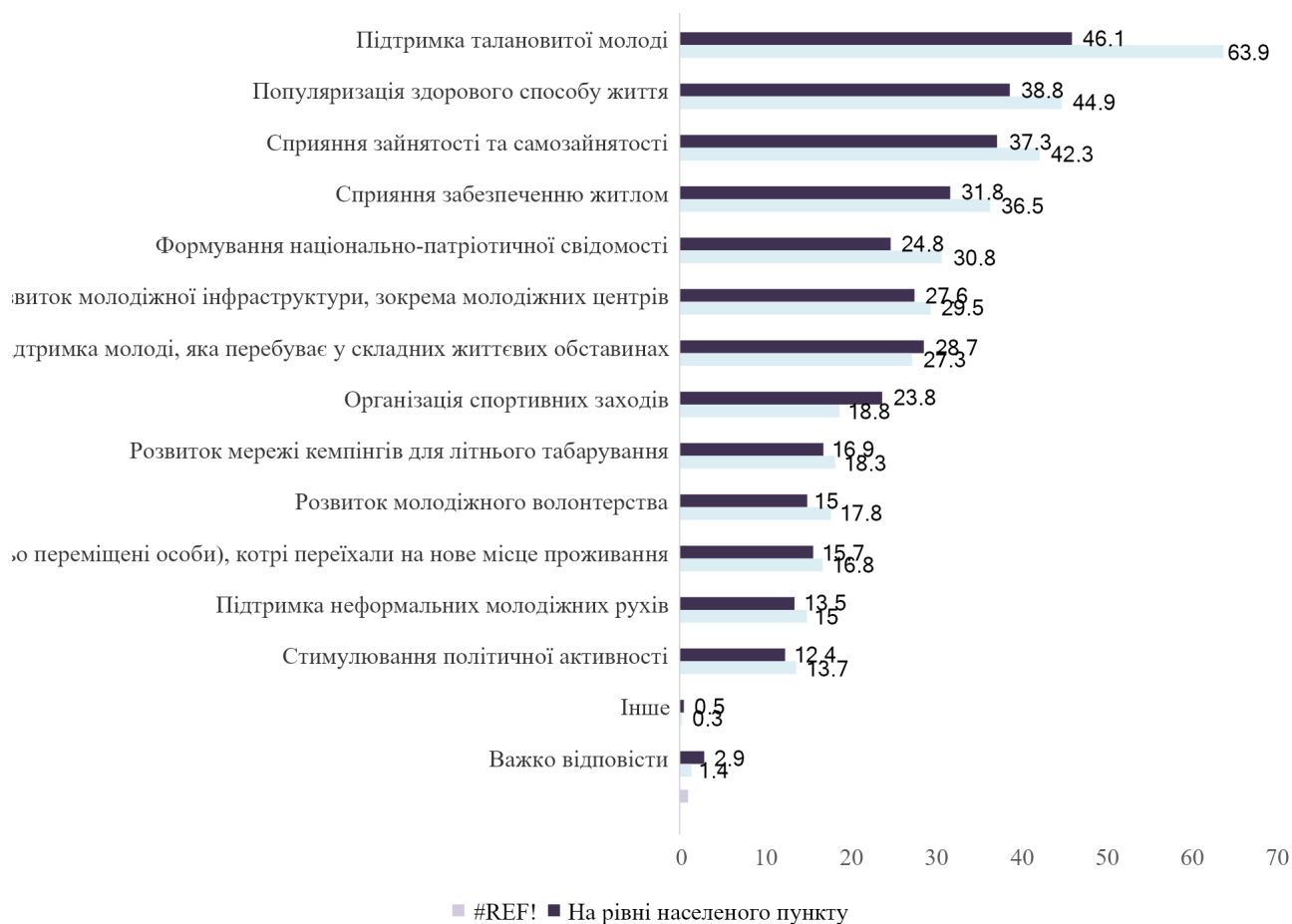
Розвиток молодіжних центрів і молодіжних просторів (27,4%) є актуальним напрямом молодіжної політики на рівні населеного пункту на відміну від рівня країни, де показник складав 28,5% (шосте місце серед актуальних напрямів) (див. табл. 2.5). Тобто, не дивлячись на те, що про розвиток мережі молодіжних центрів і молодіжних просторів поінформовані лише третина молоді (34,8%), респонденти внесли цей напрям розвитку молодіжної політики як на рівні країни, так і на рівні населеного пункту на шосте місце щодо актуальності серед 11 запропонованих напрямів (див. табл. 2.4). До актуальних напрямів молодіжної політики на рівні населеного пункту в 2021 році додався розвиток молодіжних центрів і молодіжних просторів на відміну від 2018 року, де цього варіанту відповіді взагалі не було, а було згадувано про розвиток молодіжної інфраструктури. Тоді це запитання так само посідало шосте місце серед запропонованих 13 напрямів (29,5% на рівні країни та 27,6% на рівні населеного пункту) (див. рис. 2.1).

Підвищення показника відбулося стосовно такого напрямку як розвиток волонтерства на рівні країни від 17,8% у 2018 році до 22,2% у 2021 році (див. табл. 2.5 та рис. 2.1).

Рисунок 2.1.

¹⁴ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 3 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

Розподіл відповідей на запитання «Назвіть найбільш затребувані сьогодні, на Вашу думку, напрями державної молодіжної політики на рівні країни та на рівні Вашого населеного пункту?» (серед усіх респондентів/-ок, 2018 – N=2000), %¹⁵



¹⁵ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати декілька варіантів відповідей.

Таблиця 2.7

Розподіл відповідей на запитання «На Вашу думку, які напрями розвитку державної молодіжної політики найактуальніші на сьогодні?»

(на рівні країни та на рівні Вашого населеного пункту?)»

(серед усіх респондентів/-ок, залежно від типу населеного пункту, N=2000), %¹⁶

Варіанти відповідей	Напрями на рівні країни						Напрями на рівні населеного пункту					
	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Підтримка талановитої молоді	62,3	67,4	59,4	65,8	55,9	60,9	40,0	38,6	43,8	45,1	39,4	33,5
Популяризація здорового способу життя	42,6	50,8	45,9	42,1	39,4	36,8	33,5	35,1	36,8	36,4	30,9	28,2
Сприяння зайнятості та самозайнятості	30,9	35,1	28,1	29,4	25,4	34,4	36,2	44,5	36,1	34,6	33,1	34,0
Формування національно-патріотичної свідомості	30,8	36,1	29,8	24,5	30,9	34,0	18,8	22,9	14,7	19,5	17,4	19,5
Сприяння забезпеченню житлом	29,5	32,3	37,3	30,8	22,9	23,5	28,5	26,0	36,5	29,6	26,7	23,3
Розвиток молодіжних центрів та молодіжних просторів	28,5	23,8	28,1	30,8	28,4	29,3	27,4	26,3	25,0	31,0	22,0	28,8
Підтримка молоді, яка перебуває у складних життєвих обставинах	26,2	25,7	26,2	25,6	19,1	30,3	27,7	26,3	28,1	26,4	25,8	30,3
Розвиток волонтерства	22,2	24,1	22,8	17,9	18,6	26,1	17,1	15,0	13,9	15,7	19,9	20,9
Підтримка молодих ВПО що переїхали на нове місце проживання	16,2	17,2	16,1	15,1	14,0	17,7	13,6	11,9	9,4	11,5	12,3	20,3

¹⁶ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 3 варіантів відповідей по кожному стовпчику. Не враховано «Важко відповісти» – 0,5%

Підтримка неформальних молодіжних рухів (молодіжні субкультури та інші молодіжні об'єднання)	16,0	15,0	14,9	13,9	8,5	22,6	16,0	17,2	9,6	14,1	10,6	24,4
Стимулювання громадянської активності	16,0	14,4	15,4	12,9	11,0	22,4	14,7	16,3	16,1	13,9	11,4	14,8

Підтримка неформальних молодіжних рухів (молодіжні субкультури та інші молодіжні об'єднання) більше, ніж за показниками для усіх респондентів/ок (16,0%), актуальна для молоді 14-19 років (19,5%). Сприяння зайнятості та самозайнятості більше, ніж за показниками для усіх респондентів/ок (30,9%), актуальна для молоді 25-29 років (35,6%) і менше актуальна для молоді 14-19 років (25,4%), що є зрозумілим, виходячи з того, що ця група молоді ще отримує навчання, а попередня (25-29 років) вже закінчила професійну освіту. Актуальність такого напрямку молодіжної політики як на рівні країни, так і на рівні населеного пункту збільшує свою актуальність із збільшенням віку молоді (див. табл. 2.8).

За статтю та типом поселення статистично значущих відмінностей не виявлено (див. табл. 2.8 і 2.9).

Таблиця 2.8

Розподіл відповідей на запитання «На Вашу думку, які напрями розвитку державної молодіжної політики найактуальніші на сьогодні? (на рівні країни та на рівні Вашого населеного пункту)» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку, N=2000), %¹⁷

Варіанти відповідей	Напрями на рівні країни					Напрями на рівні населеного пункту				
	Серед усіх	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Серед усіх	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років
Підтримка талановитої молоді	62,3	64,4	62,2	60,7	62,2	40,0	37,6	41,8	38,5	41,6
Популяризація здорового способу життя	42,6	39,8	43,7	41,7	44,3	33,5	35,4	30,9	35,6	32,1
Сприяння зайнятості та самозайнятості	30,9	25,4	30,9	35,6	30,5	36,2	35,9	38,2	36,9	34,3
Формування національно-	30,8	29,3	29,9	30,4	32,6	18,8	20,5	18,5	17,5	19,0

¹⁷ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 3 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

патріотичної свідомості										
Сприяння забезпеченню житлом	29,5	27,1	27,6	30,0	32,0	28,5	21,0	29,7	30,4	30,9
Розвиток молодіжних центрів та молодіжних просторів	28,5	32,2	25,7	26,6	29,4	27,4	27,3	29,7	27,6	25,6
Підтримка молоді, яка перебуває у складних життєвих обставинах	26,2	23,4	25,7	26,6	28,0	27,7	30,7	27,6	26,4	26,9
Розвиток волонтерства	22,2	23,7	20,4	21,4	23,1	17,1	18,3	17,3	17,5	15,8
Підтримка молодих ВПО (внутрішньо переміщені особи), що переїхали на нове місце проживання	16,2	16,8	14,0	16,0	17,4	13,6	15,1	15,2	14,2	10,9
Підтримка неформальних молодіжних рухів (молодіжні субкультури та інші молодіжні об'єднання)	16,0	19,5	16,9	16,2	12,8	16,0	18,5	16,2	14,3	15,7
Стимулювання громадянської активності	16,0	14,1	16,2	16,8	16,3	14,7	16,6	14,5	14,0	14,2
<i>Важко відповісти</i>	<i>0,5</i>	<i>0,0</i>	<i>0,5</i>	<i>0,2</i>	<i>1,1</i>	<i>1,6</i>	<i>1,5</i>	<i>1,2</i>	<i>2,2</i>	<i>1,4</i>

Таблиця 2.9

Розподіл відповідей на запитання «На Вашу думку, які напрями розвитку державної молодіжної політики найактуальніші на сьогодні? (на рівні країни та на рівні Вашого населеного пункту?)» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від статі, N=2000), %¹⁸

Варіанти відповідей	Напрями на рівні країни			Напрями на рівні населеного пункту		
	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Підтримка талановитої молоді	62,3	63,0	61,5	40,0	38,1	42,0
Популяризація здорового способу життя	42,6	42,4	42,7	33,5	34,2	32,6
Сприяння зайнятості та самозайнятості	30,9	32,7	29,0	36,2	34,3	38,0
Формування національно-патріотичної свідомості	30,8	31,2	30,3	18,8	19,4	18,2
Сприяння забезпеченню житлом	29,5	30,7	28,2	28,5	29,4	27,5
Розвиток молодіжних центрів та молодіжних просторів	28,5	26,5	30,5	27,4	26,9	27,8
Підтримка молоді, яка перебуває у складних життєвих обставинах	26,2	25,7	26,7	27,7	26,7	28,7
Розвиток волонтерства	22,2	21,8	22,6	17,1	16,0	18,2
Підтримка молодих ВПО (внутрішньо переміщені особи), що переїхали на нове місце проживання	16,2	15,7	16,8	13,6	14,1	13,0
Підтримка неформальних молодіжних рухів (молодіжні субкультури та інші молодіжні об'єднання)	16,0	15,8	16,2	16,0	17,3	14,6
Стимулювання громадянської активності	16,0	16,7	15,1	14,7	12,4	17,1
Важко відповісти	0,5	0,3	0,7	1,6	2,0	1,2

Таблиця 2.10

Розподіл відповідей на запитання «На вашу думку, які напрями розвитку державної молодіжної політики найактуальніші на сьогодні? (на рівні країни та на рівні Вашого населеного пункту?)» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від типу населеного пункту, N=2000), %¹⁹

Варіанти відповідей	Напрями на рівні країни			Напрями на рівні населеного пункту		
	Серед усіх	Міська молодь	Сільська молодь	Серед усіх	Міська молодь	Сільська молодь
Підтримка талановитої молоді	62,3	62,7	61,3	40,0	41,3	39,8
Популяризація здорового способу життя	42,6	44,3	42,1	33,5	35,2	31,5
Сприяння зайнятості та самозайнятості	30,9	31,4	30,4	36,2	40,2	35,7
Формування національно-патріотичної свідомості	30,8	29,7	27,4	18,8	19,4	15,2

¹⁸ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 3 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

¹⁹ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 3 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

Сприяння забезпеченню житлом	29,5	32,6	28,6	28,5	27,8	30,8
Підтримка молоді, яка перебуває у складних життєвих обставинах	26,2	27,9	21,6	27,7	28,0	26,1
Розвиток молодіжних центрів та молодіжних просторів	28,5	32,3	27,5	27,4	30,1	28,1
Розвиток волонтерства	22,2	21,3	22,6	17,1	15,6	18,6
Підтримка молодих ВПО (внутрішньо переміщені особи), що переїхали на нове місце проживання	16,2	17,6	15,1	13,6	12,4	14,1
Підтримка неформальних молодіжних рухів (молодіжні субкультури та інші молодіжні об'єднання)	16,0	15,6	18,0	16,0	18,6	16,3
Стимулювання громадянської активності	16,0	16,6	13,4	14,7	14,1	13,3
<i>Важко відповісти</i>	<i>0,5</i>	<i>0,3</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>	<i>1,1</i>	<i>1,1</i>

Поінформованість про існування молодіжного центру на території населеного пункту найменша у східному макрорегіоні. Відвідуваність молодіжних центрів найбільша у центрі (див. табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Розподіл відповідей на запитання «Чи відомо Вам про існування молодіжного центру на території вашого населеного пункту» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону, N=2000), %

Варіант відповіді	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Не володію такою інформацією/ Важко відповісти	47,3	36,0	52,9	54,3	49,2	42,9
Ні, у нас немає такого центру	28,3	39,5	22,8	25,6	25,8	29,3
Так, мені відомо, що існує такий заклад, але я його не відвідую	19,1	17,6	18,8	15,7	20,3	22,7
Так, відомо і я відвідую молодіжний центр	5,3	6,9	5,5	4,4	4,7	5,1

У 2021 році 47,5%, у 2018 році 65,1%, у 2017 році – 64,7% опитаної молоді взагалі не володіли належною інформацією щодо існування молодіжного центру на території їх населеного пункту, в якому мешкали, – тобто за чотири роки цей показник обізнаності збільшився на 20%. У 2021 році 28,3%, в той час як в 2018 році 17,9% респондентів впевнено наголосили на відсутності такої інституції, як молодіжний центр в їх населеному пункті. Однак у 2021 році 19,1% та у 2018 році 15,5% молоді потенційно були обізнаними щодо існування молодіжного центру, однак не були залучені до його заходів, хоча у 2017 році цей показник сягав 18,7% (див. табл. 2.11 та рис. 2.2).

Таблиця 2.12

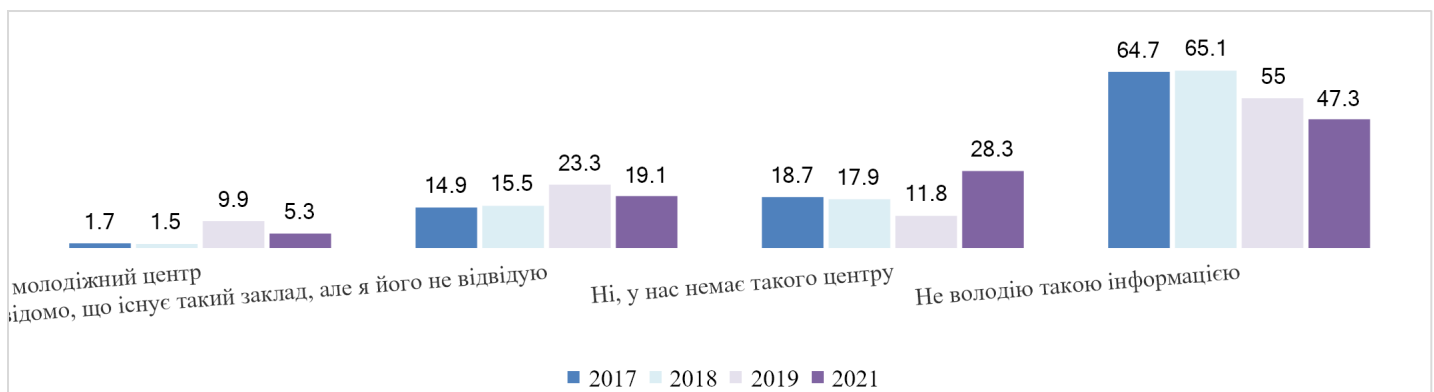
Порівняння відповідей на запитання «Чи відомо Вам про існування молодіжного центру на території Вашого населеного пункту» (серед усіх респондентів/-ок, 2017 – N=2000, 2018 – N=2001, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000), %

Варіант відповіді	2017	2018	2019	2021
Ні, у нас немає такого центру	18,7	17,9	11,8	28,3
Так, мені відомо, що існує такий заклад, але я його не відвіую	14,9	15,5	23,3	19,1
Так, відомо і я відвіую молодіжний центр ²⁰	1,7	1,5	9,9	5,3
Не володію такою інформацією / Важко відповісти	64,7	65,1	55,0	47,3

У 2021 році молодь, яка проживає у містах, порівняно із сільською молоддю є практично однаково обізнаною про діяльність молодіжних центрів (24,0% та 21,3% відповідно²¹), в той час як у 2018 році міська молодь порівняно із сільською молоддю (21,2% та 7,1% відповідно²²) була значно більше обізнана про існування молодіжного центру на території їх населеного пункту (див. рис. 2.1 та табл. 2.13).

Рисунок 2.2

Порівняння відповідей на запитання «Чи відомо Вам про існування молодіжного центру на території вашого населеного пункту» (серед усіх респондентів/-ок, 2017 – N=2000, 2018 – N=2001, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000), %



Таблиця 2.13

Порівняння відповідей на запитання «Чи відомо Вам про існування молодіжного центру на території Вашого населеного пункту» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від типу населеного пункту, 2018 – N=2001, 2021 – N=2000), %

Варіант відповіді	2018			2019			2021		
	Серед усіх	Міська молодь	Сільська молодь	Серед усіх	Міська молодь	Сільська молодь	Серед усіх	Міська молодь	Сільська молодь
Не володію такою інформацією/ Важко відповісти	65,1	67,2	61,1	48,5	48,0	55,6	47,3	56,0	37,3
Ні, у нас немає	17,9	11,6	31,9	11,8	11,2	20,0	28,3	20,0	41,4

20 Сума відповідей за 2019 рік «Так, я є працівником такого центру» та «Так, я відвіую молодіжний центр»

21 Сума значень відповідей «Так, відомо і я відвіую молодіжний центр» та «Так, мені відомо, що існує такий заклад, але я його не відвіую».

22 Сума значень відповідей «Так, відомо і я відвіую молодіжний центр» та «Так, мені відомо, що існує такий заклад, але я його не відвіую».

такого центру									
Так, мені відомо, що існує такий заклад, але я його не відвіую	15,5	19,2	6,5	23,3	23,6	19,3	19,1	19,7	15,6
Так, відомо і я відвіую молодіжний центр	1,5	2,0	0,5	9,9	10,4	01,5	5,3	4,3	5,7

У 2021 році молодь найбільше користувалася такими послугами молодіжного центру на території їх населеного пункту, як розважальні (55,2%), спортивні заходи (48,6%) та гурткова робота (40,0%) (див. табл. 2.13). Ця тенденція спостерігалася у центральному та північному макрорегіонах. Найменше затребуваною послугою в усіх макрорегіонах є робота з кризовими категоріями молоді, – окрім півночі, респонденти в усіх інших чотирьох макрорегіонах зовсім не відзначили цю послугу (див. табл. 2.13, 2.14).

Таблиця 2.14

Порівняння відповідей на запитання «Якими послугами молодіжного центру на території Вашого населеного пункту Ви користувались» (серед тих респондентів/-ок, яким відомо про існування молодіжного центру, залежно від регіону та типу поселення, N=105), %²³

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Розважальні заходи	55,2	63,6	65,2	50,0	27,3	55,6	49,5	52,5
Спортивні заходи	48,6	45,5	56,5	50,0	63,6	37,0	51,8	44,4
Гурткова робота	40,0	59,1	52,2	27,3	18,2	33,3	32,7	33,0
Культурно-мистецькі послуги	35,2	36,4	21,7	31,8	45,5	44,4	35,9	40,2
Соціальні і волонтерські проекти	31,4	40,9	30,4	40,9	36,4	14,8	30,6	22,7
Профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості	18,1	31,8	13,0	18,2	0,0	18,5	12,4	15,5
Надання інформації та консультацій	14,3	9,1	17,4	31,8	0,0	7,4	14,2	10,8

²³ Респондент міг обрати усі слушні відповіді, тому сума відповідей перевищує 100%.

Просвітницька діяльність	13,3	9,1	8,7	22,7	9,1	14,8	13,8	14,3
Юридичні консультації	13,3	13,6	8,7	27,3	18,2	3,7	14,5	9,1
Надання приміщення центру для навчання, проведення заходів тощо	10,5	4,5	4,3	22,7	9,1	11,1	11,8	11,5
Консультації психолога	7,6	4,5	13,0	4,5	9,1	7,4	8,5	8,0
Робота з кризовими категоріями молоді	1,0	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0	1,1	0,5
<i>Важко відповісти</i>	<i>4,8</i>	<i>9,1</i>	<i>4,3</i>	<i>0,0</i>	<i>9,1</i>	<i>3,7</i>	<i>4,3</i>	<i>4,0</i>

Щодо віку, то особлива різниця в затребуваності послуг спостерігається серед молоді віком 25-29 років, яка найбільше серед молоді інших вікових груп обрала культурно-мистецькі послуги (56,3%). Гурткова робота та профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості найменше затребувані серед молоді віком від 30 до 34 років (29,0% та 6,5% відповідно). Спортивні та розважальні заходи в пріоритеті серед молоді віком від 20 до 24 років (75,0% та 75,0% відповідно). Консультації психолога зовсім не в пріоритеті серед молоді віком від 20 до 29 років. Робота з кризовими категоріями молоді була обрана лише респондентами віком 20-24 роки (5,0%) (див. табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Порівняння відповідей на запитання «Якими послугами молодіжного центру на території Вашого населеного пункту Ви користувались» (серед тих респондентів/-ок, яким відомо про існування молодіжного центру, залежно від віку та статі, N=105), %²⁴

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Розважальні заходи	55,2	55,3	75,0	50,0	45,2	53,3	57,8
Спортивні заходи	48,6	34,2	75,0	56,3	45,2	46,7	51,1
Гурткова робота	40,0	36,8	50,0	56,3	29,0	38,3	42,2
Культурно-мистецькі послуги	35,2	28,9	35,0	56,3	32,3	28,3	44,4
Соціальні і волонтерські проекти	31,4	36,8	30,0	31,3	25,8	28,3	35,6
Профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості	18,1	26,3	15,0	25,0	6,5	21,7	13,3

²⁴ Респондент міг обрати усі слушні відповіді, тому сума відповідей перевищує 100%.

Надання інформації та консультацій	14,3	13,2	15,0	12,5	16,1	18,3	8,9
Просвітницька діяльність	13,3	7,9	10,0	12,5	22,6	13,3	13,3
Юридичні консультації	13,3	13,2	10,0	18,8	12,9	16,7	8,9
Надання приміщення центру для навчання, проведення заходів тощо	10,5	7,9	10,0	6,3	16,1	8,3	13,3
Консультації психолога	7,6	10,5	0,0	0,0	12,9	6,7	8,9
Важко відповісти	4,8	5,3	0,0	0,0	9,7	0,0	11,1
Робота з кризовими категоріями молоді	1,0	0,0	5,0	0,0	0,0	1,7	0,0
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Вибір таких послуг порівняно з іншими послугами, як консультації психолога, юридичні консультації та профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості був на досить низькому рівні (7,6%, 13,3% та 18,1% відповідно). У той же час респонденти/-ки зазначають, що цих послуг їм не вистачає в їхньому населеному пункті (41,0%, 36,2% та 26,7% відповідно).

Як видно з переліку послуг, яких не вистачає молоді, то це переважно консультаційні послуги, поміж яких особливо виділяється послуга психолога. Якщо послуги психолога найбільш затребувані (яких не вистачає) серед міської молоді, то сільській молоді не вистачає юридичних послуг. Психологічних послуг молодіжних центрів не вистачає трьом віковим категоріям молоді – від 14 до 29 років. Молоді віком від 30 до 34 років не вистачає юридичних послуг (див. табл. 2.16 – 2.17).

Таблиця 2.16

Порівняння відповідей на запитання «Яких послуг молодіжного центру на території Вашого населеного пункту Вам не вистачає?» (серед тих респондентів/-ок, яким відомо про існування молодіжного центру, залежно від регіону та типу поселення, N=105), %²⁵

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Консультації психолога	41,0	31,8	47,8	31,8	45,5	48,1	30,6	39,0
Юридичні консультації	36,2	50,0	34,8	31,8	9,1	40,7	22,5	48,8
Профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості	26,7	50,0	4,3	18,2	27,3	33,3	24,2	31,5

²⁵ Респондент міг обрати усі слушні відповіді, тому сума відповідей перевищує 100%.

Спортивні заходи	25,7	22,7	17,4	27,3	27,3	33,3	28,1	33,0
Розважальні заходи	21,9	22,7	26,1	22,7	27,3	14,8	17,1	18,5
Просвітницька діяльність	21,9	22,7	21,7	13,6	27,3	25,9	12,4	40,8
Робота з кризовими категоріями молоді	21,0	40,9	17,4	9,1	18,2	18,5	11,6	20,5
Соціальні і волонтерські проекти	17,1	18,2	17,4	18,2	18,2	14,8	25,4	24,7
Культурно-мистецькі послуги	17,1	18,2	8,7	22,7	18,2	18,5	23,0	19,6
Гурткова робота	17,1	0,0	17,4	18,2	27,3	25,9	21,5	22,0
Надання інформації та консультацій	13,3	9,1	8,7	13,6	18,2	18,5	10,1	13,4
Надання приміщення центру для навчання, проведення заходів тощо	13,3	18,2	13,0	0,0	18,2	18,5	22,6	17,3
<i>Важко відповісти</i>	<i>4,8</i>	<i>9,1</i>	<i>4,3</i>	<i>4,5</i>	<i>0,0</i>	<i>3,7</i>	<i>7,8</i>	<i>1,2</i>
<i>Інше</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

Профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості більше не вистачає молодим жінкам (33,3%), ніж молодим чоловікам (21,7%), хоча у користуванні цими послугами спостерігається зворотне (21,7% та 13,3% відповідно) – молоді чоловіки частіше користувалися цією послугою молодіжного центру (див. табл. 2.17).

Таблиця 2.17

Порівняння відповідей на запитання «Яких послуг молодіжного центру на території Вашого населеного пункту Вам не вистачає?» (серед тих респондентів/-ок, яким відомо

про існування молодіжного центру, залежно від віку та статі, N=105), %²⁶

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Консультації психолога	41,0	44,7	45,0	37,5	35,5	36,7	46,7
Юридичні консультації	36,2	39,5	20,0	37,5	41,9	36,7	35,6
Профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості	26,7	28,9	20,0	31,3	25,8	21,7	33,3
Спортивні заходи	25,7	23,7	20,0	18,8	35,5	28,3	22,2
Розважальні заходи	21,9	23,7	15,0	12,5	29,0	18,3	26,7
Просвітницька діяльність	21,9	23,7	25,0	12,5	22,6	21,7	22,2
Робота з кризовими категоріями молоді	21,0	15,8	20,0	25,0	25,8	18,3	24,4
Соціальні і волонтерські проекти	17,1	15,8	20,0	0,0	25,8	16,7	17,8
Культурно-мистецькі послуги	17,1	23,7	10,0	0,0	22,6	15,0	20,0
Гурткова робота	17,1	10,5	15,0	18,8	25,8	18,3	15,6
Надання інформації та консультацій	13,3	10,5	10,0	18,8	16,1	11,7	15,6
Надання приміщення центру для навчання, проведення заходів тощо	13,3	10,5	20,0	6,3	16,1	15,0	11,1
<i>Важко відповісти</i>	<i>4,8</i>	<i>0,0</i>	<i>10,0</i>	<i>12,5</i>	<i>3,2</i>	<i>6,7</i>	<i>2,2</i>
<i>Інше</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

Таблиця 2.18

Розподіл відповідей на запитання «**Чи вплинув карантин на Ваше відвідування молодіжного центру?**» (серед тих респондентів/-ок, яким відомо про існування молодіжного центру, N=105), %

	Серед усіх
Так, я перестав/ла відвідувати молодіжний центр	34,3
Так, я став/ла відвідувати молодіжний центр рідше	33,3
Ні, не вплинув	32,4

Менше половини респондентам (45,3%) цікаво було б отримувати додаткову інформацію щодо діяльності молодіжних центрів, натомість респонденти центрального регіону на відміну від інших жителів бажають отримати додаткову інформацію (59,2%), а респонденти північного регіону – найменше (36,5%). Міській молоді (41,8%) це менше цікаво, ніж сільській молоді (47,5%). Також додаткова інформація щодо діяльності молодіжних центрів більше цікавить молодь віком 14-19 років (58,3%) та особливо молодих жінок (49,4%) (див. табл. 2.19 – 2.20).

Таблиця 2.19

²⁶ Респондент міг обрати усі слухні відповіді, тому сума відповідей перевищує 100%.

Порівняння відповідей на запитання «**Чи цікаво Вам було б отримувати додаткову інформацію щодо діяльності молодіжних центрів?**» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону та типу поселення, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Так	45,3	59,2	36,5	46,1	44,9	43,0	41,8	47,5
Ні	44,6	30,7	51,4	45,7	46,6	45,7	48,3	39,5
Важко відповісти	10,1	10,1	12,1	8,2	8,5	11,3	9,9	13,0

Таблиця 2.20

Порівняння відповідей на запитання «**Чи цікаво Вам було б отримувати додаткову інформацію щодо діяльності молодіжних центрів?**» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку та статі, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Так	45,3	58,3	46,1	42,1	38,9	41,3	49,4
Ні	44,6	33,9	43,9	46,6	50,3	47,8	41,2
Важко відповісти	10,1	7,8	10,0	11,3	10,8	10,9	9,4

Уточнюючи комунікаційні канали та інструменти отримання додаткової інформації щодо діяльності молодіжних центрів більшість респондентів (75,0%) зазначили, що це публікації та інформаційні матеріали в мережі Інтернет, пости / стріми (прямі ефіри) у соціальних мережах (30,4%) та телебачення (22,4%) (див. табл. 2.21).

Таблиця 2.21

Розподіл відповідей на запитання «**Чи цікаво Вам було б отримувати додаткову інформацію щодо діяльності молодіжних центрів?**» (серед тих, кому цікаво отримувати додаткову інформацію щодо діяльності молодіжних центрів, N=1108), %²⁷

Варіанти відповідей	Серед усіх
Через публікації та інформаційні матеріали в мережі Інтернет	75,0
Пости /стріми (прямі ефіри) у соціальних мережах	30,4
Телебачення	22,4
Через інформаційні матеріали на офіційних ресурсах молодіжних центрів	21,9
Під час просвітницьких заходів, тренінгів, навчальних заходів	18,6
Друковані інформаційні матеріали (буклети, посібники, інфографіки тощо)	15,3
Важко відповісти	7,5
Радіо	6,0
Інше	0,5

Порівнявши відповіді респондентів/-ок на запитання «**Яких послуг молодіжного центру на території Вашого населеного пункту Вам не вистачає?**» та «**Які послуги для молоді, на Вашу думку, має надавати молодіжний центр?**» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), видно, що за такими послугами, як консультації психолога (41,0% та 40,1% відповідно), юридичні

²⁷ Респондент міг обрати усі слухні відповіді, тому сума відповідей перевищує 100%.

консультації (36,2% та 39,8% відповідно) та робота з кризовими категоріями молоді показники майже збігаються (21% та 25,0% відповідно).

У той же час спостерігається значна різниця між баченням переліку послуг, яких не вистачає молодіжному центру населеного пункту респондента/ки та баченням послуг, які має надавати молодіжний центр. Це стосується таких чотирьох послуг як «профорієнтаційні заходи, сприяння у працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості», «спортивні заходи», «розважальні заходи» та «надання інформації й консультацій». Виходячи з цих порівнянь, оцінка респондентами/-ми послуг, яких не вистачає, менша за бажаний перелік цих послуг в переліку послуг, які міг би надавати молодіжний центр. Дійсно, реальний стан оцінювали відвідувачі молодіжних центрів (N=105), а бажаний – усі респонденти (N=2000), і різниця по всім чотирьом послугам практично в сторону збільшення бажаного стану послуг в два рази (див. табл. 2.16 та табл. 2.22). Це може підтверджувати важливість надання цих послуг молодіжними центрами.

Таблиця 2.22

Порівняння відповідей на запитання «Які послуги для молоді, на Вашу думку, має надавати молодіжний центр?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону та типу поселення, N=2000), %²⁸

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Спортивні заходи	54,8	60,2	46,4	56,5	57,2	55,5	52,0	60,2
Розважальні заходи	44,8	49,5	37,7	42,7	47,0	48,3	46,1	44,9
Профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості	44,5	50,8	35,3	46,3	41,9	47,4	45,4	44,3
Консультації психолога	40,1	45,5	40,4	44,1	48,3	29,3	42,8	37,0
Юридичні консультації	39,8	42,9	41,6	45,9	40,3	30,6	40,7	36,0
Культурно-мистецькі послуги	35,8	30,4	35,3	34,2	36,4	40,6	32,7	42,9
Реалізація соціальних і волонтерських проектів	35,0	36,4	34,4	32,6	25,0	41,4	34,5	35,9
Надання інформації та консультацій	28,8	27,0	29,3	32,0%	26,3	27,4	30,1	23,3

²⁸ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 5 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

Гурткова робота	27,9	25,7	25,5	22,7	23,3	38,0	26,3	30,4
Робота з кризовими категоріями молоді	25,0	25,7	20,9	30,2	22,0	23,9	26,5	23,7
Просвітницька діяльність	20,7	17,2	17,5	20,7	19,9	25,4	19,2	22,5
Надання приміщення центру для навчання, проведення заходів тощо	18,7	18,5	17,5	15,9	15,7	23,7	18,2	19,3
<i>Важко відповісти</i>	5,1	3,8	8,2	4,8	5,9	3,2	0,0	0,0
<i>Інше</i>	0,2	0,3	0,5	0,2	0,0	0,0	0,4	0,1

Із збільшенням віку молодих людей до 29 років зростає їх соціальний запит щодо отримання ними з боку молодіжного центру консультаційних послуг (юридичних, профорієнтаційних, з працевлаштування, надання інформації та консультацій, консультації психолога) та зменшується запит молоді щодо організації розважальних та спортивних заходів. Формування запиту на таку послугу, як робота з кризовими категоріями молоді, з віком також збільшується (див. табл. 2.23).

Таблиця 2.23

Порівняння відповідей на запитання «Які послуги для молоді, на Вашу думку, має надавати молодіжний центр?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку та статі, N=2000), %²⁹

Варіанти відповідей	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Спортивні заходи	59,0	54,2	53,8	53,3	58,5	50,9
Розважальні заходи	54,1	43,7	43,9	40,0	44,6	44,9
Профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості	40,7	45,8	45,8	44,9	43,5	45,5
Реалізація соціальних і волонтерських проектів	39,3	33,5	35,0	33,2	35,6	34,4
Культурно-мистецькі послуги	38,8	35,4	34,1	35,6	32,5	39,3
Консультації психолога	38,3	39,2	41,2	41,0	36,9	43,5
Юридичні консультації	32,9	38,5	43,6	41,9	40,9	38,7
Гурткова робота	29,0	26,1	27,7	28,5	27,4	28,4
Просвітницька діяльність	25,1	20,4	16,4	21,5	21,5	19,7
Надання інформації та консультацій	23,4	29,9	30,9	29,6	30,2	27,2
Робота з кризовими категоріями молоді	21,0	22,1	27,7	27,1	23,0	27,0
Надання приміщення центру для навчання, проведення заходів тощо	18,8	19,2	18,4	18,5	17,4	20,0

²⁹ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 5 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

<i>Важко відповісти</i>	2,9	5,7	4,7	6,3	5,2	4,9
<i>Інше</i>	0,0	0,0	0,2	0,5	0,1	0,3

Порівнюючи відповіді респондентів/-ок (серед усіх, залежно від типу поселень, віку та статі респондентів/-ок) на запитання щодо послуг, які має надавати молодіжний центр, то за усім переліком послуг практично відбулося збільшення, окрім таких послуг, як робота з кризовими категоріями молоді (було у 2018 році 31,2%, стало 25,5% у 2021 році), надання інформації та консультацій (33,5% та 28,8% відповідно).

Запит від сільської молоді на реалізацію всіх послуг помітно збільшився порівняно з 2018 роком, окрім такої послуги як робота з кризовими категоріями молоді, запит на яку помітно знизився, так само, як і у міської молоді (див. табл. 2.24).

Таблиця 2.24

Порівняння відповідей на запитання «Які послуги для молоді, на Вашу думку, має надавати молодіжний центр?» (серед усіх опитаних, N=2000), залежно від типу поселення, %³⁰

Варіанти відповідей	Серед усіх	Міська молодь	Сільська молодь
Спортивні заходи	54,8	52,0	60,2
Розважальні заходи	44,8	46,1	44,9
Профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості	44,5	45,4	44,3
Консультації психолога	40,1	42,8	37,0
Юридичні консультації	39,8	40,7	36,0
Культурно-мистецькі послуги	35,8	32,7	42,9
Реалізація соціальних і волонтерських проектів	35,0	34,5	35,9
Надання інформації та консультацій	28,8	30,1	23,3
Гурткова робота	27,9	26,3	30,4
Робота з кризовими категоріями молоді	25,0	26,5	23,7
Просвітницька діяльність	20,7	19,2	22,5
Надання приміщення центру для навчання, проведення заходів тощо	18,7	18,2	19,3
<i>Важко відповісти</i>	5,1	0,0	0,2
<i>Інше</i>	0,2	0,4	0,1

Таблиця 2.25

Розподіл відповідей на запитання «Які послуги для молоді, на Вашу думку, має надавати молодіжний центр?» (серед усіх опитаних, N=2000), залежно від віку та статі, %³¹

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Спортивні заходи	55	59	54	54	53	59	51
Розважальні заходи	45	54	44	44	40	45	45
Профорієнтаційні заходи, сприяння в	45	41	46	46	45	44	46

³⁰ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 5 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

³¹ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 5 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

працевлаштуванні, кар'єрному розвитку, самозайнятості							
Консультації психолога	40	38	39	41	41	37	44
Юридичні консультації	40	33	39	44	42	41	39
Культурно-мистецькі послуги	36	39	35	34	36	33	39
Реалізація соціальних і волонтерських проєктів	35	39	34	35	33	36	34
Надання інформації та консультацій	29	23	30	31	30	30	27
Гурткова робота	28	29	26	28	29	27	28
Робота з кризовими категоріями молоді	25	21	22	28	27	23	27
Просвітницька діяльність	21	25	20	16	22	22	20
Надання приміщення центру для навчання, проведення заходів тощо	19	19	19	18	19	17	20
<i>Важко відповісти</i>	5	3	6	5	6	5	5
<i>Інше</i>	0	0	0	0	1	0	0

Найбільшою мотивацією відвідати молодіжний центр молодь назвала можливість вчитися чомусь новому (52,7%), можливість знайомитись та спілкуватись (44,4%) та можливість урізноманітнити дозвілля (32,6%). Можливість доступу до матеріальних об'єктів – найменший стимул для цього (14,3%) (див. табл. 2.26).

Таблиця 2.26

*Розподіл відповідей на запитання
«Що б спонукало Вас до відвідування молодіжного центру?»
(серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %³²*

Варіанти відповідей	Серед усіх
Можливість вчитися чомусь новому	52,7
Можливість знайомитись та спілкуватись	44,4
Можливість урізноманітнити дозвілля	32,6
Можливість отримувати консультації та професійну підтримку спеціалістів/ток вузьких галузей	28,0
Можливість професійної реалізації	27,3
Можливість зайняти більш активну громадянську позицію, реалізовувати ідеї для покращення життя	23,6
Можливість розвивати навички	23,2
Можливість доступу до матеріальних об'єктів	14,3
Важко відповісти	9,9
Нічого	0,8
<i>Інше</i>	0,4

³² Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 3 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

Таблиця 2.27

Порівняння відповідей на запитання «Що б спонукало Вас до відвідування молодіжного центру?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону та типу поселення, N=2000), %³³

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Північ	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Можливість вчитися чомусь новому	52,7	51,7	53,1	49,7	47,9	57,9	49,2	59,9
Можливість знайомитись та спілкуватись	44,4	55,2	47,1	41,0	42,8	39,5	49,0	38,1
Можливість урізноманітнити дозвілля	32,6	43,6	29,1	27,4	24,2	37,4	32,3	36,9
Можливість отримувати консультації та професійну підтримку спеціалістів/ток вузьких галузей	28,0	24,5	24,3	31,8	22,5	31,8	27,1	30,5
Можливість професійної реалізації	27,3	33,5	23,3	26,0	32,2	25,8	26,0	25,5
Можливість зайняти більш активну громадянську позицію, реалізувати ідеї для покращення життя	23,6	24,5	16,6	26,4	22,0	26,7	22,5	23,1
Можливість розвивати навички	23,2	19,7	22,1	20,7	22,9	28,4	22,9	26,0
Можливість доступу до матеріальних об'єктів	14,3	19,1	12,0	12,3	12,7	15,8	12,7	16,4
Нічого	0,8	0,0	0,0	0,6	3,0	0,9	0,5	0,4
Важко відповісти	9,9	5,6	12,0	12,9	14,4	5,8	12,3	5,9
Інше	0,4	1,3	0,0	0,4	0,0	0,2	0,3	0,4

Для молоді така мотивація, як можливість знайомитись та спілкуватись, можливість вчитися чомусь новому та можливість розвивати навички й можливість урізноманітнити дозвілля з віком зменшується (див. табл. 2.28).

Таблиця 2.28

Порівняння відповідей на запитання «А що б спонукало Вас до відвідування молодіжного центру?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку та статі, N=2000), %³⁴

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Можливість вчитися чомусь новому	52,7	56,6	53,9	52,7	49,4	49,6	55,9

33 Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 3 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

34 Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати до 3 варіантів відповідей по кожному стовпчику.

Можливість знайомитись та спілкуватись	44,4	54,4	50,6	38,5	38,6	43,4	45,3
Можливість урізноманітнити дозвілля	32,6	38,3	34,0	30,5	29,7	34,1	31,1
Можливість отримувати консультації та професійну підтримку спеціалістів/ток вузьких галузей	28,0	27,1	26,1	30,9	27,2	27,1	28,8
Можливість професійної реалізації	27,3	24,4	29,0	28,3	27,2	26,1	28,5
Можливість зайняти більш активну громадянську позицію, реалізовувати ідеї для покращення життя	23,6	21,2	26,6	22,7	23,9	22,9	24,3
Можливість розвивати навички	23,2	24,9	23,0	22,9	22,3	23,3	23,0
Можливість доступу до матеріальних об'єктів	14,3	14,4	16,4	15,5	11,9	15,9	12,6
<i>Нічого</i>	<i>0,8</i>	<i>0,2</i>	<i>1,0</i>	<i>1,1</i>	<i>0,6</i>	<i>1,0</i>	<i>0,5</i>
<i>Інше</i>	<i>0,4</i>	<i>0,0</i>	<i>0,2</i>	<i>0,4</i>	<i>0,6</i>	<i>0,4</i>	<i>0,3</i>
<i>Важко відповісти</i>	<i>9,9</i>	<i>6,3</i>	<i>5,2</i>	<i>10,2</i>	<i>14,9</i>	<i>10,4</i>	<i>9,3</i>

Чули про молодіжних працівників/ць більше у 2021 році³⁵ (27,4%)³⁶ (див. табл. 2.28).

Таблиця 2.29

Порівняння відповідей на запитання
«Чи відомо Вам про діяльність молодіжних працівників?»
 (серед усіх респондентів/-ок, 2018 – N=2001, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000), %

	Серед усіх		
	2018	2019	2021
Ні, не знаю про таких	76,4	51,8	65,4
Так, дещо чув про молодіжних працівників, але не звертався до них	18,0	28,5	22,5
Так, я звертався за допомогою до молодіжного працівника	1,2	8,9	3,8
Так, я є молодіжним працівником	0,4	4,3	1,1
<i>Важко відповісти</i>	<i>4,0</i>	<i>6,5</i>	<i>7,2</i>

³⁵ порівняно з 2018 роком 19,6%.

³⁶ Сума відповідей «Так, я є молодіжним працівником», «Так, я звертався за допомогою до молодіжного працівника» та «Так, дещо чув про молодіжних працівників, але не звертався до них».

РОЗДІЛ 3. ГРОМАДСЬКА ТА ПОЛІТИЧНА АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ

У 2018 році незначна частка молоді підтвердила свою активну участь у діяльності дитячих та молодіжних громадських організацій в Україні. Лише 1,0% були членами таких організацій, а ще 3,7% інколи відвідували їх заходи. У 2021 році 2,1% респондентів були членами дитячих і молодіжних громадських організацій, а 5,2% відвідували їх окремі заходи. Більше половини молоді практично залишається необізнаною про існування та діяльність дитячих і молодіжних громадських організацій на території їх населеного пункту (у 2021 році обізнані респонденти становлять³⁷ 60,6%, а у 2018 році – 53,9%) (див. табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Порівняння відповідей на запитання «Чи знаєте Ви про існування дитячих і молодіжних громадських організацій в Україні та про їх діяльність» (серед усіх респондентів/-ок, 2018 – N=2001, 2021 – N=2000), %

Варіант відповіді	2018	2021
Ні, не знаю	46,1	39,4
Тільки знаю, що такі існують	34,7	33,7
Дізнаюся про їхню діяльність із засобів масової інформації, але не відвідую заходи	13,1	14,1
Так, і я іноді відвідую їх окремі заходи	3,7	5,2
Так, і я є членом такої організації	1,0	2,1
Важко відповісти	1,4	5,5

Респонденти з північного макрорегіону більш обізнані про існування дитячих і молодіжних громадських організацій в їх населеному пункті (69,0%), у той час як у південному макрорегіоні опитані найменш обізнані про це (49,6%). Міська та сільська молодь практично однаково обізнана про молодіжні центри в їх населеному пункті (60,1% та 59,8% відповідно) (див. табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Порівняння відповідей на запитання «Чи знаєте Ви про існування дитячих і молодіжних громадських організацій в Україні та про їх діяльність» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону та типу поселення, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Ні, не знаю	39,4	36,1	31,0	45,9	50,4	37,0	39,9	40,2
Тільки знаю, що такі існують	33,7	41,1	41,3	32,4	25,4	28,2	34,3	35,1
Дізнаюся про їхню діяльність із засобів масової інформації, але не відвідую заходи	14,1	13,2	16,8	11,1	15,3	14,8	13,4	12,2

37 Сума всіх відповідей, окрім відповіді «Ні, не знаю».

Так, і я іноді відвідую їх окремі заходи	5,2	5,3	3,8	4,4	3,8	7,5	4,3	5,4
Так, і я є членом такої організації	2,1	0,9	1,9	2,6	0,0	3,2	1,9	1,9
<i>Важко відповісти</i>	5,5	3,4	5,2	3,6	5,1	9,3	6,2	5,2

Найбільш обізнана про існування дитячих і молодіжних громадських організацій в населеному пункті молодь³⁸ віком 14-19 років (62,2%). Молоді жінки (64,5%) у порівнянні з молодими чоловіками (56,8%) також є більш обізнаними про їх існування (див. табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Порівняння відповідей на запитання «**Чи знаєте Ви про існування дитячих і молодіжних громадських організацій в Україні та про їх діяльність**» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку та статі, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Так, і я є членом такої організації	2,1	2,2	3,6	1,1	1,7	2,0	2,1
Так, і я іноді відвідую їх окремі заходи	5,2	6,3	6,4	4,5	4,3	5,4	5,0
Дізнаюся про їхню діяльність із засобів масової інформації, але не відвідую заходи	14,1	14,6	14,0	11,5	16,0	12,0	16,3
Тільки знаю, що такі існують	33,7	32,2	32,3	36,5	33,2	31,8	35,7
Ні, не знаю	39,4	37,8	39,0	41,2	39,2	43,2	35,5
<i>Важко відповісти</i>	5,5	6,7	4,98	5,2	5,6	5,6	5,4

3,6% усіх опитаних є членами будь-якої громадської організації. Міська молодь більше знає про існування громадських організацій (63,1%) ніж сільська (57,0%) (див. табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Порівняння відповідей на запитання «**Чи є Ви членом будь-якої громадської організації?**» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону та типу поселення, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Ні, тільки знаю, що такі існують	44,8	45,5	54,8	41,6	37,7	42,5	48,3	39,9

³⁸ Різниця між 100% та відсотками тих, хто відповів на питання «Ні, і не знаю про такі».

Ні, і не знаю про такі	39,6	35,4	30,0	45,1	53,8	38,0	36,9	43,0
Ні, але іноді відвідую їх окремі заходи	7,5	9,1	7,7	6,0	5,1	8,8	6,6	8,5
Так, і я є членом такої організації	3,6	5,0	3,1	3,4	1,7	3,9	2,4	3,9
<i>Важко відповісти</i>	4,5	5,0	4,4	3,9	1,7	6,8	5,8	4,7

Різниця між членством молодих чоловіків та молодих жінок практично відсутня (див. табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Порівняння відповідей на запитання «**Чи є Ви членом будь-якої громадської організації?**» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку та статі, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Ні, тільки знаю, що такі існують	44,8	44,9	44,9	43,8	45,4	43,2	46,0
Ні, і не знаю про такі	39,6	37,6	36,6	41,7	41,0	41,8	37,2
Ні, але іноді відвідую їх окремі заходи	7,5	9,0	9,3	7,4	5,4	7,3	7,7
Так, і я є членом такої організації	3,6	4,4	5,0	2,4	3,0	3,3	3,8
<i>Важко відповісти</i>	4,5	4,1	4,2	4,7	5,2	4,4	5,3

Молодь в основному є членами таких громадських організацій (ГО), як молодіжні ГО (31,0%), дитячі ГО (21,1%) та фізкультурно-спортивні ГО (18,3%) (див. табл. 3.6).

Сільська молодь більше, ніж міська, залучена до ветеранських ГО (25,0% проти 1,0% відповідно), а також до членства в фізкультурно-спортивних (20,0% проти 6,3% відповідно) та культурно-просвітницьких ГО (13,3% проти 3,1% відповідно). Міська молодь як член ГО найбільше представлена в дитячих ГО (37,5% міської молоді проти 28,3% сільської молоді) (див. табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Порівняння відповідей на запитання «**Членом якої організації Ви є?**» (серед респондентів/-ок, які є членом/кинею організацій, залежно від регіону та типу поселення, N=71), %³⁹

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Молодіжна громадська організація	31,0	25,0	38,5	17,6	75,0	33,3	30,2	41,7

³⁹Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати усі слушні відповіді.

Дитяча громадська організація	21,1	6,3	15,4	23,5	0,0	38,1	37,5	28,3
Фізкультурно-спортивна громадська організація	18,3	6,3	0,0	41,2	25,0	19,0	6,3	20,0
Культурно-просвітницька громадська організація	15,5	12,5	15,4	11,8	25,0	19,0	3,1	13,3
Ветеранська громадська організація	8,5	18,8	0,0	5,9	0,0	9,5	1,0	25,0
Жіноча громадська організація	7,0	0,0	7,7	5,9	0,0	14,3	6,3	5,0
Наукова громадська організація	2,8	0,0	15,4	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0
<i>Інше</i>	4,2	0,0	15,4	0,0	0,0	4,8	3,1	0,0
<i>Важко відповісти</i>	12,7	31,3	15,4	5,9	25,0	0,0	15,6	8,3

Молоді чоловіки частіше є членами таких ГО, як фізкультурно-спортивні (26,5%), молодіжні (29,4%) та дитячі (20,6%). Молоді жінки частіше є членкинями молодіжних (32,4%), дитячих (21,6%) та культурно-просвітницьких (18,9%) ГО. Кожна десята молода жінка, яка зазначила своє членство в ГО, є членкинею жіночих ГО (10,8%). Молодь у віці 14-19 років частіше є членом дитячих (33,3%) та молодіжних (33,3%), у віці 20-24 роки – членами молодіжних ГО (38,1%), у віці 25-29 років – культурно-просвітницьких (30,8%) та у віці 30-34 роки – дитячих (26,3%) та фізкультурно-спортивних ГО (26,3%) (див. табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Порівняння відповідей на запитання «Членом якої організації Ви є?» (серед респондентів/ок, які є членом/кинею організації, залежно від віку та статі, N=71), %⁴⁰

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Молодіжна громадська організація	31,0	33,3	38,1	23,1	26,3	29,4	32,4
Дитяча громадська організація	21,1	33,3	19,0	0,0	26,3	20,6	21,6
Фізкультурно-спортивна громадська організація	18,3	22,2	14,3	7,7	26,3	26,5	10,8
Культурно-просвітницька громадська організація	15,5	16,7	4,8	30,8	15,8	11,8	18,9
Ветеранська громадська організація	8,5	5,6	4,8	15,4	10,5	11,8	5,4
Жіноча громадська організація	7,0	0,0	9,5	15,4	5,3	2,9	10,8
Наукова громадська організація	2,8	11,1	0,0	0,0	0,0	2,9	2,7
<i>Інше</i>	4,2	0,0	4,8	0,0	10,5	2,9	5,4
<i>Важко відповісти</i>	12,7	5,6	19,0	15,4	10,5	14,7	10,8

Відсутність цікавості до громадських акцій є найбільшою причиною низького громадського активізму (27,1%) поряд із відсутністю часу (24,1%). 12,4% респондентів причиною їх низького громадського активізму назвали відсутність за місцем проживання таких організацій, яким вони довіряють, та акції, які підтримують, та 13,9% опитаних – те, що їх не залучили до цієї діяльності (не запросили/не попросили/не запропонували) (див. табл. 3.8).

40 Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати усі слушні відповіді.

Таблиця 3.8

Розподіл відповідей на запитання «Що заважає Вам брати більш активну участь у громадській діяльності?» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %⁴¹

Варіант відповіді	Серед усіх
Мене не цікавлять подібні акції	27,1
Я дуже багато працюю, я не маю часу	24,1
Я не вірю, що моя участь може щось змінити	15,5
Не знаю про доступні можливості	15,2
Ніхто мене не запросив/не попросив/ не запропонував	13,9
Там, де я живу, немає організацій, яким я довіряю/ акцій, які підтримую	12,4
Вважаю, що держава повинна подбати про рішення цієї проблеми	7,5
Нічого не заважає	14,9
Важко відповісти	5,8
Інше	1,3

Переважає більшість молоді порівняно з 2018 роком (63,0% в 2021 році та 64,6% у 2018 році) так і залишається необізнаною про існування молодіжних консультативно-дорадчих органів в Україні та про їхню діяльність. Кількість активних членів молодіжних консультативно-дорадчих органів⁴² збільшилася майже в три рази порівняно з 2018 роком (5,3% у 2021 році та 1,9 % у 2018 році) (див. табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Порівняння відповідей на запитання «Чи знаєте Ви про існування молодіжних консультативно-дорадчих органів в Україні та про їх діяльність?» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %

Варіант відповіді	Серед усіх		
	2018	2019	2021
Ні, не знаю	64,6	37,4	63,0
Тільки знаю, що такі існують	23,4	25,7	22,1
Дізнаюся про їхню діяльність із засобів масової інформації	8,0	15,0	5,8
Зараз я не член, але раніше брав активну участь	0,6	4,8	2,6
Іноді беру активну участь	0,8	7,4	2,1
Я є активним членом	0,5	3,3	0,6
Важко відповісти	2,1	6,4	3,8

Участь в навчанні, тренінгах для підвищення рівня політичної освіти взяв/ла би кожен чи кожна п'ятий/а опитаний/а (див. табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Розподіл відповідей на запитання «Чи взяли б ви участь в навчанні, тренінгах для підвищення рівня Вищої політичної освіти?» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %

Так	Ні	Важко відповісти	Усього
20,5	63,4	16,1	100,0

⁴¹ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати усі слушні відповіді.

⁴² Сума відповідей «Я є активним членом», «Іноді беру активну участь» та «Зараз я не член, але раніше брав активну участь».

У 2021 році 68,0%, тоді як у 2018 році – 83,5% (2017 рік – 78,7%) опитаної молоді не мала досвіду волонтерської діяльності. У 2018 році молодь, що проживала у північному та західному макрорегіонах, мала більший досвід включення у волонтерську діяльність, тоді як у 2021 році більший досвід включення у волонтерську діяльність демонструють опитані з центрального та північного макрорегіонів (див. табл. 3.11).

Таблиця 3.11

Порівняння відповідей на запитання «**Чи займались Ви коли-небудь волонтерством?**» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону, N=2000), %⁴³

Варіант відповіді	2021					
	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Займались протягом останніх 12 місяців і раніше	13,7	15,4	14,4	9,9	12,3	16,2
Займались протягом останніх 12 місяців, але раніше не займалися	6,1	7,2	2,9	9,1	3,4	6,4
Не займались протягом останніх 12 місяців, але раніше займалися	12,2	16,6	17,3	7,8	10,6	10,3
Ні, не займаюсь взагалі / Важко відповісти	68,0	60,8	65,4	73,2	73,7	67,1

Допомога нужденним, сиротам та людям з інвалідністю (53,1%), збір коштів для учасників АТО (52,0%), на інші благодійні цілі (35,8%) та участь в прибиранні та впорядкуванні території (34,1%) – найбільш задіяні сфери волонтерської діяльності серед тих опитаних, хто займався волонтерською діяльністю. Найменше задіяна сфера волонтерської діяльності – участь в удосконаленні системи врядування, боротьбі з корупцією, удосконаленні державної служби, просуванні реформ (3,0%) (див. табл. 3.12).

У міської молоді найбільш популярною сферою волонтерської діяльності у порівнянні з сільською молоддю є безоплатна допомога у дитячих садках, школах тощо (16,3% та 14,2% відповідно), у той час як у сільської молоді таких сфер, що переважають, у порівнянні з міською молоддю значно більше. Це – організація дозвілля та відпочинку молоді (12,7% у міської молоді та 18,7% у сільської молоді), участь в охороні культурної спадщини (4,5% та 11,2% відповідно), участь в озелененні свого міста/села (25,2% та 32,2% відповідно), участь в прибиранні та впорядкуванні території (27,6% та 34,2% відповідно), участь у забезпеченні правопорядку (1,4% та 9,1% відповідно), участь у акціях протесту (4,6% та 9,6% відповідно). Це означає, що сільська молодь більш варіативна у виборі сфери волонтерської діяльності (див. табл. 4.12).

Таблиця 3.12

Порівняння відповідей на запитання «**Назвіть, будь ласка, в яких сферах волонтерської діяльності Ви коли-небудь брали участь?**» (серед тих респондентів/-ок, які брали участь у волонтерській діяльності, залежно від регіону та типу поселення, N=639), %⁴⁴

Варіант відповіді	Серед усіх	Регіон	За типом поселення
-------------------	------------	--------	--------------------

⁴³ Відповіді «Важко відповісти» та «Ні, не займаюсь взагалі» об'єднані.

⁴⁴ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати всі слухні відповіді.

		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська МОЛ	Сільська	МОЛ оль
Допомога нужденним, сиротам та людям з інвалідністю	53,1	52,8	54,9	42,9	54,8	58,9	53,4	53,0	
Збір коштів для учасників АТО	52,0	68,0	47,9	39,1	24,2	63,4	52,5	51,0	
Збір коштів на інші благодійні цілі	35,8	42,4	31,9	35,3	38,7	33,7	33,7	33,6	
Участь в прибиранні та впорядкуванні території	34,1	38,4	32,6	30,8	35,5	34,3	27,6	34,2	
Участь в озелененні свого міста/села	28,5	33,6	31,9	31,6	30,6	18,9	25,2	32,2	
Організація дозвілля та відпочинку молоді	18,6	16,8	18,8	11,3	16,1	26,3	12,7	18,7	
Безоплатна допомога у дитячих садках, школах тощо	14,6	18,4	8,3	10,5	19,4	18,3	16,3	14,2	
Допомога людям похилого віку, робота у будинках для людей похилого віку	13,6	12,0	11,8	6,0	21,0	19,4	14,8	16,0	
Участь в охороні культурної спадщини	9,4	9,6	5,6	15,8	6,5	8,6	4,5	11,2	
Допомога у зв'язку з пандемією	7,2	6,4	4,9	5,3	11,3	9,7	7,5	8,3	
Участь у акціях протесту	7,0	6,4	4,9	11,3	8,1	5,7	4,6	9,6	
Участь у забезпеченні правопорядку	4,5	0,0	1,4	7,5	11,3	5,7	1,4	9,1	
Участь в удосконаленні системи врядування, боротьбі з корупцією, удосконаленні державної служби, просуванні реформ	3,0	1,6	0,7	4,5	3,2	4,6	1,6	6,2	
<i>Інше</i>	<i>1,9</i>	<i>0,8</i>	<i>2,1</i>	<i>1,5</i>	<i>4,8</i>	<i>1,7</i>	<i>1,8</i>	<i>1,2</i>	
<i>Ніколи не доводилося брати участі в таких заходах</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	

Вибір такої сфери волонтерської діяльності, як участь в охороні культурної спадщини, зменшується з віком. Молоді чоловіки обирають найбільше таку сферу волонтерської діяльності, як збір коштів для учасників АТО (55,6% проти 49% жінок), у той час як молоді жінки – допомогу нужденним, сиротам та інвалідам (56,9% проти 48,2% чоловіків) (див. табл. 3.13).

Таблиця 3.13

Порівняння відповідей на запитання «Назвіть, будь ласка, в яких сферах волонтерської діяльності Виколи-небудь брали участь?» (серед тих респондентів/-ок, які брали участь у волонтерській діяльності, залежно від віку та статі, N=639), %⁴⁵

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Допомога нужденним, сиротам та людям з інвалідністю	53,1	57,7	51,9	50,6	53,1	48,2	56,9
Збір коштів для учасників АТО	52,0	56,1	49,6	50,0	52,7	55,6	49,0
Збір коштів на інші благодійні цілі	35,8	37,4	45,1	32,4	31,9	35,2	36,3
Участь в прибиранні та впорядкуванні території	34,1	38,2	39,1	31,8	30,4	33,5	34,6
Участь в озелененні свого міста/села	28,5	35,0	24,8	21,6	32,9	29,9	27,3
Організація дозвілля та відпочинку молоді	18,6	17,9	30,1	11,4	17,9	18,7	18,6
Безоплатна допомога у дитячих садках, школах тощо	14,6	13,8	12,8	12,5	17,9	14,8	14,4
Допомога людям похилого віку, робота у будинках для людей похилого віку	13,6	13,0	15,8	14,2	12,1	10,6	16,1
Участь в охороні культурної спадщини	9,4	14,6	11,3	7,4	6,8	10,9	8,2
Допомога у зв'язку з пандемією	7,2	6,5	11,3	3,4	8,2	6,7	7,6
Участь у акціях протесту	7,0	6,5	6,0	5,1	9,7	9,2	5,4
Участь у забезпеченні правопорядку	4,5	3,3	6,0	5,7	3,4	4,9	4,2
Участь в удосконаленні системи врядування, боротьбі з корупцією, удосконаленні державної служби, просуванні реформ	3,0	4,9	2,3	3,4	1,9	3,9	2,3
Ніколи не доводилося брати участі в таких заходах	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	1,9	0,0	3,8	2,8	1,0	1,1	2,5

Менше половини (45,2%) опитаних, які були залучені до волонтерської діяльності, зрали участь в волонтерській діяльності за власною ініціативою. Також значна частка респондентів зазначили, що їх залучали до волонтерства друзі, знайомі або родичи (див. табл. 3.14).

⁴⁵ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати всі слушні відповіді.

Таблиця 3.14

Розподіл відповідей на запитання «Хто «залучив» Вас до волонтерської діяльності?» (серед тих респондентів/-ок, які брали участь у волонтерській діяльності, N=639), %⁴⁶

Варіанти відповідей	Серед усіх
Це моя особиста ініціатива	45,2
Друзі /знайомі чи родичи	40,2
Школа / вчитель	16,6
Колеги по роботі	11,7
Члени вашої громадської організації	6,9
Через інтернет-зв'язки	5,8
Важко відповісти	2,2
Інше	0,2

Опитана молодь найбільше б долучилась у майбутньому до таких сфер волонтерської діяльності, як допомога нужденним, сиротам та людям з інвалідністю (27,8%) та участь в озелененні свого міста/села (22,1%) (див. табл. 3.15).

Таблиця 3.15

Порівняння відповідей на запитання «До якого виду волонтерської діяльності Ви би долучилися?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону та типу поселення, N=2000), %⁴⁷

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Ніколи не доводилося брати участі в таких заходах	28,5	25,7	22,4	40,4	34,3	21,2	35,0	20,5
Допомога нужденним, сиротам та людям з інвалідністю	27,8	26,6	29,3	18,7	29,7	35,0	25,0	33,1
Участь в озелененні свого міста/села	22,1	23,8	20,7	21,5	16,9	25,0	17,8	27,7
Збір коштів для учасників АТО	19,6	25,7	24,3	8,0	16,9	24,2	17,3	24,3
Участь в прибиранні та впорядкуванні території	17,6	15,7	18,5	10,7	13,1	26,5	15,4	21,2
Збір коштів на інші благодійні цілі	16,7	16,3	17,8	10,7	11,0	24,1	16,1	17,4
Організація дозвілля та відпочинку молоді	15,6	15,4	11,3	11,9	14,4	23,1	13,3	19,9

⁴⁶ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати всі слушні відповіді.

⁴⁷ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати всі слушні відповіді.

Допомога людям похилого віку, робота у будинках для людей похилого віку	15,2	19,4	9,1	10,9	13,1	22,4	13,1	18,1
Безоплатна допомога у дитячих садках, школах тощо	13,3	12,5	9,4	12,3	10,2	19,2	10,3	19,2
Участь в охороні культурної спадщини	10,8	13,8	8,7	7,8	7,2	15,0	8,5	12,7
Участь в удосконаленні системи врядування, боротьбі з корупцією, удосконаленні державної служби, просуванні реформ	10,8	17,6	10,6	4,8	7,6	13,7	8,5	13,0
Допомога у зв'язку з пандемією	10,6	14,4	7,5	6,6	9,3	15,0	8,8	15,8
Участь у забезпеченні правопорядку	9,2	11,3	7,0	8,2	7,2	11,5	7,0	13,1
Участь у акціях протесту	8,4	8,8	4,1	9,7	6,4	11,1	6,4	10,8
<i>Важко відповісти</i>	<i>3,4</i>	<i>2,5</i>	<i>5,3</i>	<i>4,2</i>	<i>1,3</i>	<i>2,4</i>	<i>4,7</i>	<i>2,9</i>
<i>Інше</i>	<i>0,6</i>	<i>0,3</i>	<i>1,0</i>	<i>0,4</i>	<i>1,3</i>	<i>0,4</i>	<i>0,6</i>	<i>0,5</i>

Такий вид волонтерської діяльності, як допомога нужденним, сиротам та людям з інвалідністю стає більш цікавою для волонтерської діяльності і молодь долучилася б до неї. Чим старшою стає молодь, тим інтерес збільшується. А от інтерес до організації дозвілля та відпочинку молоді з віком падає. Інтерес до участі в охороні культурної спадщини з віком є стабільним так само, як і інтерес до участі в озелененні свого міста/села та прибиранні та впорядкуванні території. Інтерес до участі у забезпеченні правопорядку та до участі у забезпеченні правопорядку з віком падає (див. табл. 3.16).

Таблиця 3.16

Порівняння відповідей на запитання «До якого виду волонтерської діяльності Ви би долучилися?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку та статі, N=2000), %⁴⁸

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Ніколи не доводилося брати участі в таких заходах	28,5	25,4	30,4	27,9	29,7	31,6	25,3
Допомога нужденним, сиротам та людям з інвалідністю	27,8	24,4	28,0	29,1	28,8	25,0	30,8
Участь в озелененні свого міста/села	22,1	24,6	21,1	21,4	21,7	19,9	24,4

⁴⁸ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати всі слушні відповіді.

Збір коштів для учасників АТО	19,6	20,7	19,0	21,4	17,7	19,6	19,6
Участь в прибиранні та впорядкуванні території	17,6	21,2	15,9	17,7	16,3	16,8	18,4
Збір коштів на інші благодійні цілі	16,7	16,8	18,8	16,9	14,9	15,9	17,5
Організація дозвілля та відпочинку молоді	15,6	23,4	17,8	13,2	11,1	14,0	17,3
Допомога людям похилого віку, робота у будинках для людей похилого віку	15,2	18,3	15,2	12,7	15,3	13,6	16,9
Безоплатна допомога у дитячих садках, школах тощо	13,3	11,7	15,9	12,7	13,1	12,2	14,4
Участь в охороні культурної спадщини	10,8	12,7	10,9	10,1	10,1	9,2	12,5
Участь в удосконаленні системи врядування, боротьбі з корупцією, удосконаленні державної служби, просуванні реформ	10,8	10,5%	13,8	10,6	9,0	10,7	10,8
Допомога у зв'язку з пандемією	10,6	12,4	11,2	10,8	8,9	9,5	11,8
Участь у забезпеченні правопорядку	9,2	12,9	10,2	7,1	7,9	10,6	7,8
Участь у акціях протесту	8,4	10,2	8,1	8,0	7,6	8,7	8,0
<i>Важко відповісти</i>	<i>3,4</i>	<i>3,7</i>	<i>2,1</i>	<i>2,2</i>	<i>4,9</i>	<i>3,1</i>	<i>3,6</i>
<i>Інше</i>	<i>0,6</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,2</i>	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>0,7</i>

До волонтерської діяльності кожного/у другого/у спонукало бажання допомогти конкретним людям (51,1%), а кожного/у п'ятого/у – принесення користі суспільству (22,7%) й причетність до спільної справи (19,6%) (див. табл. 3.17).

Таблиця 3.17

Розподіл відповідей на запитання «**Що спонукало/спонукає Вас до волонтерської діяльності?**» (серед тих респондентів/-ок, які брали участь у волонтерській діяльності, N=1430), %⁴⁹

Варіанти відповідей	Серед усіх
Бажання допомогти конкретним людям	51,1
Принесення користі суспільству	22,7
Причетність до спільної справи	19,6
За компанію з іншими	17,0
Волонтерство відповідає моїм принципам, життєвій позиції	14,5
Набуття навичок, корисних для професійної діяльності або улюбленої справи	8,1
Пропозиція від шанованої людини, від якої не можна було відмовитися	6,4
Особиста вигода / інтерес	5,5
Отримання соціального престижу	4,5
Важко відповісти	16,0
Інше	0,2

Про національну волонтерську платформу⁵⁰ обізнані тією або іншою мірою 32,6% опитаних респондентів/-ок (див. табл. 3.18).

Таблиця 3.18

Розподіл відповідей на запитання «**Чи знаєте Ви про національну волонтерську платформу?**» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх
Ні, не знаю нічого	67,4
Знаю, але не користувався/лась	27,1
Так, знаю і відвідував/ла її	4,2
Так, знаю і користуюсь її послугами	1,3

Про існування органів учнівського та студентського самоврядування в Україні та про їх діяльність зовсім не обізнані більше третини опитаних (38,0%). Однак активність з різною частотою проявляли 15,6% опитаних⁵¹.

Таблиця 3.19

Розподіл відповідей на запитання «**Чи знаєте Ви про існування органів учнівського та студентського самоврядування в Україні та про їх діяльність?**» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %⁵²

Варіанти відповідей	Серед усіх
Ні, не знаю	38,0
Тільки знаю, що такі існують	31,7
Так, знаю про такі із засобів масової інформації	11,6
Так, хоча зараз я не член, але раніше брав/ла активну участь	9,7
Так, і я іноді беру активну участь	4,4

⁴⁹ Сума не дорівнює 100%, оскільки респонденти/-ки могли обрати всі слушні відповіді.

⁵⁰ <https://platforma.volunteer.country/>

⁵¹ Сума відповідей «Тільки знаю, що такі існують», «Так, хоча зараз я не член, але раніше брав/ла активну участь» та «Так, і я іноді беру активну участь».

⁵² Сума не дорівнює 100%, оскільки респонденти/-ки могли обрати всі слушні відповіді.

Так, і я є активним членом	1,5
Важко відповісти	3,1

Участь в роботі органів учнівського та студентського самоврядування допомогла у представленні та захисті прав та інтересів більше половини опитаних (які брали участь в роботі) – 51,4%⁵³(див. табл. 3.20).

Таблиця 3.20

Розподіл відповідей на запитання «Оцініть по 7-ми бальній шкалі наскільки участь в роботі органів учнівського та студентського самоврядування допомогла у представленні та захисті Ваших прав та інтересів, де 7 – дуже допомогла, а 1 – зовсім не допомогла?» (серед респондентів/-ок, які брали участь в учнівському та студентському самоврядуванні, N=311, %⁵⁴

Варіанти відповідей	Серед усіх
ЗОВСІМ НЕ ДОПОМОГЛА	3,9
2	5,8
3	9,3
4	25,7
5	27,0
6	14,1
ДУЖЕ ДОПОМОГЛА	10,3
Важко відповісти	3,9

У діяльності молодіжних рад з різною частотою⁵⁵ більше беруть участь молоді люди з центрального макрорегіону (див. табл. 3.21).

Таблиця 3.21

Порівняння відповідей на запитання «Чи берете Ви участь у діяльності молодіжних рад?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон				
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Ні, не знаю про такі	51,5	52,0	48,9	58,2	50,4	48,1
Тільки знаю, що такі існують	39,1	32,6	42,5	36,4	42,4	41,2
Так, хоча зараз я не член, але раніше брав/ла активну участь	4,7	6,9	4,6	2,8	5,5	4,9
Так, і я є активним членом	1,8	3,8	1,4	1,6	0,0	1,7
Так, і я іноді беру активну участь	2,9	4,7	2,6	1,0	1,7	4,1

Найактивніше участь у діяльності молодіжних рад бере молодь віком 14-19 років, найменшу – молодь від 25 років, тобто з віком така участь зменшується. Активними членами молодіжних рад була молодь, яка на момент опитування була віком 14-24 роки. Найбільша необізнаність про молодіжні ради зростає з віком, це більше половини опитаних (див. табл. 3.22).

⁵³ Сума оцінок 7, 6 та 5 балів.

⁵⁴ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати всі слушні відповіді.

⁵⁵ Сума відповідей «Тільки знаю, що такі існують», «Так, хоча зараз я не член, але раніше брав/ла активну участь» та «Так, і я іноді беру активну участь».

Таблиця 3.22

Порівняння відповідей на запитання «**Чи берете Ви участь у діяльності молодіжних рад?**»
(серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку та статі, N=2000), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Тільки знаю, що такі існують	39,1	40,0	41,6	40,0	35,9	37,5	40,7
Так, хоча зараз я не член, але раніше брав/ла активну участь	4,7	5,1	6,7	4,3	3,5	4,4	5,0
Так, і я іноді беру активну участь	2,9	7,1	3,1	1,3	1,3	2,8	2,9
Так, і я є активним членом	1,8	2,9	2,4	1,5	0,8	2,2	1,3
Ні, не знаю про такі	51,7	44,9	46,3	52,9	58,5	53,1	50,1

Участь в діяльності молодіжних рад допомогла у представленні та захисті прав молодих людей в громаді більше половині опитаних (які зверталися по допомогу) – 53,2%⁵⁶ (див. табл. 3.23).

Таблиця 3.23

Порівняння відповідей на запитання «**Оцініть по 7 бальній шкалі наскільки участь в діяльності молодіжних рад допомогла у представленні та захисті Ваших прав в громаді, де 7 – дуже допомогла, а 1 – зовсім не допомогла?**» (серед тих респондентів/-ок, які брали участь в діяльності молодіжних рад, залежно від регіону, N=186), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон				
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
ЗОВСІМ НЕ ДОПОМОГЛА	2,2	0,0	2,8	3,7	5,9	1,8
2	4,3	0,0	2,8	11,1	11,8	3,5
3	8,1	10,2	2,8	3,7	5,9	12,3
4	28,0	30,6	36,1	22,2	17,6	26,3
5	27,4	28,6	27,8	22,2	23,5	29,8
6	17,7	16,3	13,9	14,8	23,5	21,1
ДУЖЕ ДОПОМОГЛА	8,1	14,3	2,8	11,1	5,9	5,3

Найбільше участь у діяльності молодіжних рад у представленні та захисті прав в громаді допомогла молоді віком 20-24 роки (60,7%) (див. табл. 3.24).

⁵⁶ Сума оцінок 7, 6 та 5 балів.

Таблиця 3.24

Порівняння відповідей на запитання «Оцініть по 7-бальній шкалі наскільки участь в діяльності молодіжних рад допомогла у представленні та захисті Ваших прав в громаді, де 7 – дуже допомогла, а 1 – зовсім не допомогла?» (серед тих респондентів/-ок, які брали участь в діяльності молодіжних рад, залежно від віку та статі, N=186), %

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки	Молоді чоловіки	Молоді жінки
ЗОВСІМ НЕ ДОПОМОГЛА	2,2	3,2	3,9	0,0	0,0	2,1	2,2
2	4,3	1,6	5,9	5,3	5,7	4,2	4,4
3	8,1	14,5	2,0	10,5	2,9	9,4	6,7
4	28,0	25,8	25,5	31,6	31,4	26,0	30,0
5	27,4	24,2	29,4	23,7	34,3	28,1	26,7
6	17,7	21,0	17,6	10,5	20,0	19,8	15,6
ДУЖЕ ДОПОМОГЛА	8,1	6,5	13,7	10,5	0,0	6,3	10,0

Молодь більше підтримує вступ України до Євросоюзу (67,6%), ніж до НАТО (58,5%). Найбільша підтримка – від молоді з західного макрорегіону (86,5% та 80,8% відповідно), найменша – від молоді зі східного регіону (51,1% та 36,8% відповідно). Вступ України до Євросоюзу найбільше підтримує сільська молодь (67,1%) на відміну від міської молоді (64,0%), але вступ до НАТО і міська молодь, і сільська підтримують майже однаково (56,0% та 55,5% відповідно) (див. табл. 3.25).

Таблиця 3.25

Порівняння позитивних⁵⁷ відповідей на запитання «Наскільки Ви підтримуєте такі процеси в житті України, як...?» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від регіону та типу поселення, N=2000), %⁵⁸

Варіанти відповідей	Серед усіх	Регіон					За типом поселення	
		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід	Міська молодь	Сільська молодь
Вступ України в НАТО	58,5	67,1	54,1	36,8	50,0	80,8	56,0	55,5
Вступ України до Євросоюзу	67,6	69,3	61,8	51,1	67,8	86,5	64,0	67,1

Підтримка таких процесів в житті України, як вступ до Євросоюзу та до НАТО, найбільша у молодих чоловіків та у молоді віком 20 – 24 роки (70,8% та 61,3% відповідно) (див. табл. 3.26).

57 Сума відповідей «Повністю підтримую» та «Скоріше підтримую».

58 Один варіант відповіді по кожному рядку.

Таблиця 3.26

Порівняння позитивних⁵⁹ відповідей на запитання «**Наскільки Ви підтримуєте такі процеси в житті України, як...?**» (серед усіх респондентів/-ок, залежно від віку та статі, N=2000), %⁶⁰

Варіанти відповідей	Серед усіх	Вік				Стать	
		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Вступ України в НАТО	58,5	56,8	61,3	57,4	58,7	63,7	53,1
Вступ України до Євросоюзу	67,6	65,4	70,8	67,8	66,8	71,0	64,0

⁵⁹ Сума відповідей «Повністю підтримую» та «Скоріше підтримую».

⁶⁰ Один варіант відповіді по кожному рядку.

РОЗДІЛ 4. НАВЧАННЯ, ОСВІТА, ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ЗАЙНЯТІСТЬ МОЛОДІ

Серед респондентів у 2021 році переважає молодь, що має повну вищу освіту – 30,5%; молоді чоловіки переважають у когорті молоді, що має професійно-технічну освіту, молоді жінки – у когорті молоді, що має повну вищу освіту (34,2%) (див. табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Розподіл відповідей на запитання «Яку повну освіту Ви отримали?», за статтю, % (серед усіх респондентів/-ок, N=2000)

Варіанти відповіді	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Повна вища освіта (вуз III-IV рівнів акредитації)	30,5	26,9	34,2
Базова вища освіта (технікум, вуз I-II рівнів акредитації)	21,2	21,2	21,1
Професійно-технічна (училище тощо) освіта	20,6	24,2	16,9
Повна загальна середня освіта (11 класів і т.п.)	15,1	15,4	14,8
Базова (неповна) середня освіта (повних 9 класів)	8,3	7,9	8,6
Початкова освіта (менше 9 класів)	2,8	2,7	2,8
Післядипломна або друга вища освіта	1,4	1,3	1,5
Учений ступінь (аспірантура, докторантура)	0,3	0,4	0,2

Ступінь задоволеності молоді рівнем своєї освіти зберігається незмінним впродовж трьох хвиль опитувань; за результатами опитування у 2021 році більше половини опитаних респондентів є задоволені рівнем своєї освіти (67,6%) (див. табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Розподіл відповідей на запитання «Чи задоволені Ви рівнем своєї освіти?», % (серед усіх респондентів/-ок, 2018 – N=2000, 2019 – N=2001, 2021 – N=2000)

Варіанти відповіді	2018	2019	2021
Скоріше так, ніж ні	33,2	39,5	37,8
Так, цілком задоволений	32,1	30,7	29,8
Скоріше ні, ніж так	19,4	18,4	16,9
Ні, не задоволений	9,6	8,4	7,6
Важко відповісти	5,7	3,2	8,0

Серед привабливих для молоді професій, бізнесмена, підприємця (приваблива для 39,9%), спеціаліста програмного забезпечення і комп'ютерної техніки (приваблива для 31,5%), менеджера, фахівця комерційної організації (приваблива для 22,6%), банківського працівника (приваблива для 20,5%), дизайнера (приваблива для 20,2%) та юриста (приваблива для 17%). Серед професій, що молодь оцінює як ті, що забезпечують успіх, професії бізнесмена та підприємця (вважається такою, що забезпечує успіх для 52,7% молоді), спеціаліста програмного забезпечення і комп'ютерної техніки (вважається такою, що забезпечує успіх для 45,8%), юриста (вважається такою, що забезпечує успіх для 27%) та банківського працівника (вважається такою, що забезпечує успіх для 24,9%). Молоді чоловіки та молоді жінки мають подібні вибори професій, що забезпечують успіх в житті, однак переважно різних професій, які є привабливими для молодих жінок (бухгалтерка або економістка, вчителька або викладачка, дизайнерка, кухарка, працівниця творчої професії – акторка, артистка, художниця тощо) та чоловіків (військовий) (див. табл. 4.3).

Таблиця 4.3

Розподіл відповідей на запитання «Відмітьте, будь ласка, три професії, які є найбільш привабливі для Вас. А тепер скажіть, на Вашу думку, які три професії дозволяють сьогодні досягнути успіху в житті?», за статтю, % (серед усіх респондентів/-ок, N=2000)

Професія	Приваблює для мене			Забезпечує успіх		
	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Банківський працівник	20,5	20,1	21,0	24,9	23,9	26,0
Бізнесмен, підприємець	39,9	45,1	34,4	52,7	52,7	52,7
Бухгалтер, економіст	16,7	10,8	22,9	11,5	10,3	12,8
Військовий	12,6	17,1	7,8	11,2	14,0	8,3
Вчитель, викладач	14,1	8,9	19,5	7,4	6,3	8,6
Державний службовець	16,5	16,6	16,4	15,6	15,7	15,5
Дизайнер	20,2	12,7	28,0	14,3	12,0	16,6
Інженер	12,3	15,3	9,2	8,5	9,9	7,1
Кухар	10,6	7,8	13,4	6,0	5,7	6,2
Менеджер, фахівець комерційної організації	22,6	25,3	19,6	15,3	15,3	15,3
Працівник творчої професії (актор, артист, художник і т.п.)	14,8	9,5	20,2	10,1	7,1	13,1
Працівник торгівлі	11,3	9,2	13,4	8,9	8,1	9,7
Спеціаліст програмного забезпечення і комп'ютерної техніки	31,5	39,1	23,5	45,8	48,4	42,9
Фермер, фахівець у галузі сільського господарства	9,5	12,0	6,7	12,5	12,4	12,6
Юрист	17,0	18,1	15,8	27,0	26,6	27,3
Інше	1,3	1,4	1,1	0,9	1,1	0,7
Важко відповісти	0,9	1,3	0,4	2,2	2,4	1,9

Протягом останніх трьох років молодь навчалася переважно на курсах водіїв (15,3%), курсах іноземних мов (14,7%), галузевих курсах підвищення кваліфікації (післядипломна освіта) (10,9%) та різних семінарах та тренінгах, спрямованих на підвищення професійної підготовки (10,7%). Так само планує віддавати саме їм перевагу у межах неформального навчання протягом найближчого року (див. табл. 4.4).

Таблиця 4.4

Розподіл відповідей на запитання «На яких з перелічених курсів, семінарах, тренінгах Ви навчалися протягом останніх трьох років або плануєте пройти навчання (у тому числі он-лайн) протягом найближчого року?», % (серед усіх респондентів/-ок, N=2000)

Варіанти відповіді	Навчалися протягом останніх 3 років	Плануєте навчатися протягом найближчого року
Галузеві курси підвищення кваліфікації (післядипломна освіта)	10,9	6,3
Курси водіїв	15,3	16,5
Курси іноземних мов	14,7	15,5

Курси з ІТ-технологій	6,8	10,3
Онлайн курси з набуття нових знань, (наприклад, ПРОМЕТЕУС, КУРСЕРА тощо)	5,2	4,2
Бухгалтерські курси	3,3	2,9
Семінари/тренінги, спрямовані на підвищення професійної підготовки	10,7	9,4
Семінари/тренінги з започаткування та ведення бізнесу	5,1	7,3
Семінари-тренінги, орієнтовані на самовдосконалення особистості (в т.ч. спілкування, самоконтролю, здорового способу життя, саморозвитку тощо)	8,2	9,9
Інші курси	0,7	0,6
Інші види навчання	0,2	0,3
Нічого із зазначеного	55,0	52,6

За результатами дослідження, молодь не є активним користувачем навчань на освітніх онлайн-платформах (див. табл. 4.5).

Таблиця 4.5

Розподіл відповідей на запитання «Вкажіть якими онлайн ресурсами/платформами Ви користувались для проходження курсів/додаткового навчання за останні 12 місяців?», % (серед усіх респондентів/-ок, N=2000)

Варіанти відповіді	Серед усіх
Портал Дія. Цифрова освіта	6,5
Prometheus (Прометеус)	4,1
ЕдЕра	2,5
iLearn (Айлерн)	1,9
Освітній Хаб – EduHub.in.ua	1,2
DESPRO (ДЕСПРО)	0,8
Жодного не проходив	79,3
Важко відповісти	7,4
Інше (Вказати)	0,7

У 2021 році порівняно із 2019 роком збільшилася частка молоді, яка не проходила або відвідувала жодного з профорієнтаційних заходів – з 27,6% до 44,2%. Також зменшилася частка молоді, яка була залучена до факультативних курсів, лекцій та семінарів з вибору майбутньої професії під час навчання (з 36,2% до 25,6%), заходів, організованих державними центрами зайнятості (з 12,7% до 7,5%), екскурсій на виробництво, майстер-класів, «Днів відкритих дверей» на підприємствах (з 23,5% до 16,5%) та відвідувань «Ярмарок вакансій» (з 20,7% до 11,7%) (див. табл. 4.6).

Таблиця 4.6

Розподіл відповідей на запитання «Які профорієнтаційні заходи Ви проходили або відвідували упродовж свого життя?», % (серед усіх респондентів/-ок, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000)

Варіанти відповіді	Серед усіх	
	2019	2021
Факультативні курси, лекції, семінари з вибору майбутньої професії під час навчання	36,2	25,6
Самостійна профорієнтаційна освіта за допомогою Інтернету, телебачення, книг тощо	16,0	17,1
Експерсії на виробництво, майстер-класи, «Дні відкритих дверей» на підприємствах	23,5	16,5
Відвідування «Ярмарки вакансій»	20,7	11,7
На заходах організованих державними центрами зайнятості	12,7	7,5
Індивідуальні або групові консультації з профорієнтації	6,5	6,5
Профорієнтаційні тести, програмно-апаратний комплекс «Профорієнтаційний термінал»	6,9	5,4
Участь у державних тематичних заходах та програмах з профорієнтації	3,6	3,0
Жодного не проходив	27,6	44,2
Інше	0	0,3
Важко відповісти/не зачитувати/	4,6	6,1

У 2021 році порівняно з 2019 зменшилася частка молодих людей, які орієнтувалися при виборі останньої спеціальності виходячи з того, що вона відповідає інтересам, захопленням, здібностям (з 47,8% до 38,6%), ту, на яку був нижчий конкурс (з 13,7% до 5,3%) та зважаючи на її престижність (з 27,8% до 12,5%) забезпечення гідного заробітку (з 32,9% до 23%) (див. табл. 4.7).

Таблиця 4.7

Розподіл відповідей на запитання «Якщо Ви вже навчаєтеся або працюєте, то яким чином Ви обирали свою останню спеціальність?», за статтю, % (серед усіх респондентів/-ок, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000)

Варіанти відповіді	Серед усіх		Молоді чоловіки	Молоді жінки
	2019	2021	2021	
Спеціальність відповідає інтересам, захопленням, здібностям	47,8	38,6	37,4	39,8
За порадою батьків, родичів	21,6	25,3	23,9	26,7
Спеціальність забезпечує гідний заробіток	32,9	23,0	27,8	18,1
Освіту за цією спеціальністю можна отримати безкоштовно	8,1	12,6	12,9	12,2
Престижна спеціальність	27,8	12,5	12,9	12,0
За порадою інших людей, крім батьків і родичів	4,9	12,0	12,7	11,3
Вибирали/плануєте вибрати спеціальність, на яку нижчий конкурс	13,7	5,3	5,9	4,6
За результатами безкоштовного профорієнтаційного тесту, який є у вільному доступі	7,5	4,7	4,5	5,0

За порадою професійного консультанта/шкільного психолога/кар'єрного консультанта	3,1	3,0	3,3	2,7
За результатами платного профорієнтаційного тесту авторитетної мережі	4,6	2,0	1,7	2,4
<i>Важко відповісти</i>	0	10,7	10,7	10,7
<i>Інше</i>	0	0,7	0,2	1,1

Серед опитаної молоді у 2021 році третина навчалася у закладі вищої освіти (9,6%), у закладі професійно-технічної освіти (5,3%) та школі або іншому закладі загальної середньої освіти (ліцеї, гімназії) (8,5%); понад половини молодих людей мали постійну (49,5%) або тимчасову роботу (12,8%) та тимчасово не працювали, але шукали активно роботу (6,5%); 10,5% – не працювали і не шукали роботу (в декреті, вели домашнє господарство, доглядали за членами сім'ї тощо), (6,1%) або не працювали і не навчалися (4,4%) (див. табл. 4.8).

Таблиця 4.8

Розподіл відповідей на запитання «Скажіть, будь ласка, Ви зараз працюєте чи навчаєтесь?», за віковими групами, % (серед усіх респондентів/-ок, N=2000)

Варіанти відповіді	Серед усіх
Маєте постійну роботу	49,5
Маєте тимчасову роботу	12,8
Навчаєтесь у закладі вищої освіти	9,6
Навчаєтесь у школі або іншому закладі загальної середньої освіти (ліцеї, гімназії)	8,5
Тимчасово не працюєте, але шукаєте активно роботу	6,5
Не працюєте і не шукаєте роботу (в декреті, ведете домашнє господарство, доглядаєте за членами сім'ї тощо)	6,1
Навчаєтесь у закладі професійно-технічної освіти	5,3
<i>Не працюєте і не навчаєтесь</i>	4,4

У 2021 році порівняно із 2019 менша частка молоді, серед тих, хто коли-небудь працював, працювала за фахом або спеціальністю отриманою в закладі освіти (54,5% порівняно з 61,2% відповідно). Водночас, із збільшенням віку молоді майже в два рази зростає частка молодих людей, яка працює або працювала за отриманим фахом або спеціальністю, і, навпаки, у молодших вікових групах є більшою частка молоді, що має досвід роботи не за фахом та спеціальністю (див. табл. 4.1).

Таблиця 4.9

Розподіл відповідей на запитання «**Чи працюєте/працювали Ви за фахом або спеціальністю, отриманою в закладі професійної та/або вищої освіти?**», за віковими групами, % (серед тих респондентів/-ок, які коли-небудь працювали, 2019 – N=1269, 2021 – N= 1369)

Варіанти відповіді	Серед усіх		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років
	2019	2021	2021			
Так	61,2	54,6	30,7	51,3	55,9	58,8
Ні	38,8	45,4	69,3	48,7	44,1	41,2

Своє перше робоче місце молодь, яка коли-небудь працювала, переважно знаходила за допомогою друзів та знайомих (29,3%) та за допомогою батьків або родичів (20%). Ці два дороговки для молоді є пріоритетними при отриманні свого першого робочого місця. Також молодь, що проживає в центрі країни, частіше отримує роботу завдяки службі зайнятості, а молодь, яка мешкає на півночі – завдяки оголошенням в мережі Інтернет чи на сайтах пошуку роботи, порівняно із молоддю з інших макрорегіонів країни (див. табл. 4.10).

Таблиця 4.10

Розподіл відповідей на запитання «**Як Ви знайшли своє перше робоче місце?**», за статтю, % (серед тих респондентів/-ок, які коли-небудь працювали, 2019 – N=2000, 2021 – N= 1369)⁶¹

Варіанти відповіді	Серед усіх		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
	2019	2021	2021				
За допомогою друзів / знайомих	23,5	29,3	35,9	34,0	37,3	41,5	36,8
За допомогою батьків / родичів	22,7	20,0	18,2	25,4	16,4	13,8	22,9
Через оголошення, яке було розміщене в мережі «Інтернет» (в т. ч. на сайті пошуку роботи)	12,2	10,7	10,0	14,8	11,7	7,5	7,4
Через оголошення в засобах масової інформації	5,8	5,3	7,3	4,8	15,3	13,2	6,8
За направленням з місця навчання із закладу професійної або вищої освіти	10,5	4,0	10,9	8,9	9,2	11,9	5,9
Через службу зайнятості	7,2	2,7	10,0	4,5	4,2	3,1	7,4

За результатами опитувань, зростає частка молоді, яка б хотіла змінити свою професію або спеціальність, за якими було отримано диплом; таке бажання з'являється у молоді частіше у старших вікових групах молоді (див. табл. 4.11).

⁶¹ Без врахування Інше та Важко відповісти

Таблиця 4.11

Розподіл відповідей на запитання «**Чи хотіли Ви змінити свою професію / спеціальність, за якою навчаєтеся або навчалися в професійно-технічному або вищому навчальному закладі?**», за віковими групами, % (серед усіх респондентів/-ок, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000)

Варіанти відповіді	Серед усіх		14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років
	2019	2021	2021			
Ні, ні за що	42,8	22,9	32,0	34,7	26,6	32,6
Так, були такі думки	34,5	41,7	22,0	37,1	47,7	42,6
Так, я вже роблю певні кроки (навчаюся іншій спеціальності чи професії)	8,0	9,1	2,2	5,7	6,3	7,8
Так, я змінив професію / спеціальність, за якою навчався або працював	5,1	5,3	1,7	5,0	5,0	6,8
<i>Важко відповісти</i>	9,6	21,0	42,2	17,6	14,3	10,3

Порівняно з 2018 роком зменшилася частка молоді, яка була діючим підприємцем, і, водночас, також зменшилася частка молодих людей, готових стати на шлях підприємницької діяльності, якби не заважали різні перепони (див. табл. 4.12).

Таблиця 4.12

Розподіл відповідей на запитання «**Чи хотіли б Ви особисто відкрити власну справу, стати підприємцем?**», за статтю, % (серед усіх респондентів/-ок, 2019 - N=2000, 2021 - N=2000)

Варіанти відповіді	Серед усіх			Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
	2018	2019	2021	2021				
Я вже підприємець	3,7	6,3	1,6	1,6	2,9	4,0	4,2	3,2
Я був підприємцем, але закрити свій бізнес	2,5	4,6	6,6	6,6	4,6	3,0	3,8	3,2
Хочу і найближчим часом, скоріше за все, відкрити власну справу	10,1	22,6	8,2	8,2	9,6	10,3	11,4	12,0
Хочу, але заважають різні обставини	32,6	38,5	26,3	26,3	28,1	22,5	31,4	30,8
Не хочу	37,6	28,0	18,8	18,8	15,1	17,1	16,5	14,7
<i>Важко відповісти</i>	13,5	0,0	26,6	26,6	24,5	32,0	19,9	21,6

Серед перешкод започаткування власної справи молодь переважно називає відсутність первинного капіталу і недоступність кредиту (43,9%), а також складну економічну ситуацію, економічний застій (34,2%) та високі податки (34,4%). У 2021 році, порівняно з 2019, молодь оцінила перешкоди, що заважають організації власного бізнесу більш вагомими, зокрема щодо високих податків, відсутності первинного капіталу і недоступність кредиту та браку зав'язків (див. табл. 4.13).

Таблиця 4.13

Розподіл відповідей на запитання «**Що, на Вашу думку, є перешкодою для того, щоб організувати власну справу/бізнес?**», за макрорегіонами, % (серед усіх респондентів/-ок, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000)

Варіанти відповіді	Серед усіх		Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
	2019	2021	2021				

Складна політична ситуація, воєнні дії, криміналітет	20,2	19,0	14,7	17,5	28,4	17,8	14,5
Складна економічна ситуація, економічний застій	33,0	34,2	34,8	32,2	39,0	33,1	31,4
Складнощі з пристосуванням до нових ринкових умов	14,5	16,0	15,0	12,0	18,3	11,0	19,5
Протидія конкурентів різних рівнів	12,1	13,8	21,9	10,6	11,5	10,6	14,8
Бюрократичні перепони, корупція	28,6	25,0	31,7	31,7	20,5	26,7	19,0
Обтяжлива законодавча система, звітність тощо	13,5	19,7	21,6	25,7	13,5	15,3	21,6
Високі податки	26,9	34,4	40,8	26,9	37,2	38,6	31,8
Недостатній власний рівень освіти, відповідних знань і навичок	18,0	18,7	18,8	20,0	19,5	16,1	17,9
Відсутність первинного капіталу і недоступність кредиту	24,0	43,9	52,4	47,1	43,1	44,1	36,8
Брак зв'язків	12,1	29,3	32,0	23,1	34,8	28,0	27,8
Відсутність можливостей вигідного збуту продукції, послуг	3,2	10,2	10,7	5,8	10,3	8,1	14,1
Психологічна (моральна) неготовність	6,0	8,0	9,4	8,2	8,2	5,9	7,5
<i>Нічого</i>	4,5	17,9	21,3	20,9	15,5	16,5	16,4
<i>Важко відповісти</i>	6,7	0,2	0,0	0,2	0,2	0,4	0,2

На сьогодні найважливішими характеристиками роботи для молоді є хороша оплата праці (82,3%), можливість кар'єрного зростання (30,8%) та зручний графік роботи (28,3%). Більшою мірою на хорошу оплату праці (89,7%) та можливість кар'єрного зростання (41,4%), зручний графік роботи (31,3%), а також на гарантовану роботу (24,5%) та не дуже напружену роботу (21%) є орієнтована молодь, яка проживає у центрі країни порівняно із молоддю з інших макрорегіонів країни (див. табл. 4.14).

Таблиця 4.14

Розподіл відповідей на запитання «Подивіться на цей список і скажіть, буд ласка, що з нижче наведеного є найважливішим у роботі особисто для Вас?», за макрорегіонами, % (серед усіх респондентів/-ок, N=2000)

Варіанти відповіді	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Хороша оплата праці	82,3	89,7	81,5	84,1	86,4	75,0
Не дуже напружена робота	14,5	21,0	14,7	11,5	6,8	16,5
Гарантована робота, відсутність ризикускорочення	18,7	24,5	13,2	21,7	18,6	16,7
Робота, яка викликає повагу	21,0	23,2	16,6	19,9	17,8	25,4
Можливість кар'єрного зростання	30,8	41,4	32,5	26,4	28,0	28,6
Зручний графік роботи	28,3	31,3	23,3	29,0	39,8	24,6
Можливість проявити ініціативу	6,8	6,0	8,4	5,4	8,9	6,4
Можливість навчання та розвитку на робочому місці	15,7	14,7	18,5	13,5	15,3	16,4
Тривалість відпустки, достатня кількістьнеробочих днів	8,2	10,0	4,8	6,8	8,1	10,9

Робота, де Ви відчуваєте, що можете чогось досягти	19,1	18,8	18,8	18,1	12,7	23,3
Можливість офіційного працевлаштування	15,4	20,4	13,7	17,7	14,0	12,0
Цікава робота, робота, що відповідає здібностям	21,8	16,9	28,8	22,3	18,6	20,1
Інше (вказіть що саме)	0,1	0,6	0	0	0	0
Важко відповісти	2,1	1,9	1,7	1,4	2,1	3,2

Із збільшенням віку молоді зростає частка молодих людей, які вважають найважливішим у роботі, в першу чергу, можливість офіційного працевлаштування (з 11,7% до 18,4%), у другу чергу, значущість зручного графіку роботи (з 23,7% до 31,5%), а також у третю чергу, – важливість гарантованої роботи та відсутність ризику скорочення (з 12,4% до 20,1%) і тривалості відпустки, достатньої кількості неробочих днів (з 4,9% до 9,0%) та хорошу оплату праці (з 79,8% до 83,2%). З переходом до старших вікових груп молоді, збільшується частка молоді, яка менше віддає перевагу можливості кар'єрного зростання (з 37,8% до 24,8%), можливості навчання та розвитку на робочому місці (з 19,5% до 14,4%), важливості відчуття, що на роботі або завдяки роботі ти можеш чогось досягти (з 20,5% до 16,6%).

Таблиця 4.15

Розподіл відповідей на запитання «Подивіться на цей список і скажіть, будь ласка, що з нижче наведеного є найважливішим у роботі особисто для Вас?», за віковими групами та статтю, % (серед усіх респондентів/-ок, N=2000)

Варіанти відповіді	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Хороша оплата праці	79,8	81,5	83,8	83,2	84,7	79,8
Не дуже напружена робота	13,9	17,3	11,7	15,2	13,3	15,6
Гарантована робота, відсутність ризику скорочення	12,4	18,3	22,2	20,1	19,6	17,8
Робота, яка викликає повагу	20,5	20,7	20,9	21,5	19,8	22,2
Можливість кар'єрного зростання	37,8	32,3	31,3	24,8	30,6	31,0
Зручний графік роботи	23,7	27,1	29,1	31,5	25,8	30,9
Можливість проявити ініціативу	5,4	6,9	7,3	7,3	6,8	6,7
Можливість навчання та розвитку на робочому місці	19,5	15,7	14,3	14,4	15,8	15,6
Тривалість відпустки, достатня кількість неробочих днів	4,9	7,4	10,2	9,0	8,2	8,1
Робота, де Ви відчуваєте, що можете чогось досягти	20,5	18,3	21,6	16,6	19,4	18,8
Можливість офіційного працевлаштування	11,7	13,1	16,4	18,4	15,8	14,9
Цікава робота, робота, що відповідає здібностям	22,0	25,2	19,6	21,4	21,5	22,1
Інше (вказіть що саме)	0,5	0	0	0	0	0,2
Важко відповісти	3,4	1,7	2,0	1,6	1,8	2,5

РОЗДІЛ 5. МОБІЛЬНІСТЬ ТА МІГРАЦІЙНІ НАСТАНОВИ МОЛОДІ

38,5% молоді зазначили, що хотіли б виїхати зі свого населеного пункту (2019 – 36,8%), 47,8% – не виявили такого бажання, а 13,8% – вагалися з відповіддю. Бажання виїхати зі свого населеного пункту серед молоді із збільшенням віку знижується: серед молоді у віці від 14 до 19 років таке бажання виявили 53,2% опитаних, у віці 30 до 34 років – 26,6%. Це може бути обумовлено тим, що частка молоді старших вікових груп вже частково виїхала за межі свого населеного пункту, тому частка потенційної молоді із міграційними настановами у старших вікових групах молоді є меншою.

Таблиця 5.1

Розподіл відповідей на запитання «**Чи хотіли б Ви виїхати з Вашого населеного пункту?**» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), залежно від віку, %

Варіанти відповіді	Серед усіх	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки
Так	38,5	53,2	44,2	36,7	26,6
Ні	47,8	34,9	39,7	50,5	59,3
Важко відповісти	13,8	12,0	16,2	12,8	14,1

У регіональному розрізі молодь центру та півдня країни виявила найбільше бажання змінити своє теперішнє місце проживання (44,8% та 45,3% відповідно), на відміну від молоді, яка проживає в інших регіонах України (див. табл. 5.2).

Таблиця 5.2

Розподіл відповідей на запитання «**Чи хотіли б Ви виїхати зі свого населеного пункту?**» (серед усіх респондентів/-ок, N – 2000), залежно від макрорегіону, %

Варіанти відповіді	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Так	38,5	44,8	37,5	33,8	45,3	36,7
Ні	47,8	40,8	48,3	52,9	45,3	47,9
Важко відповісти	13,8	14,4	14,2	13,3	9,3	15,4

58,3% молоді серед тих, хто хотів би виїхати зі свого населеного пункту, хотіли б виїхати за межі України (2017 – 74,1%, 2016 – 66,6%, 2015 – 52,3%). Найбільше бажаючих серед української молоді переїхати зі свого населеного пункту до країн Європейського Союзу (35,2%), 16,1% – до інших країн світу та 7,0% – до країн СНД. До іншої місцевості в Україні виявили бажання переїхати тільки 29,9% респондентів (2017 рік – 21,7%, 2016 рік – 16,1%, 2015 рік – 31,3%), які хотіли б переїхати зі свого населеного пункту, при чому: 13,6% – до Києва, 9,4% – до обласного центру своєї області, 5,0% – до іншої області та 1,4% – до іншого населеного пункту своєї області (див. табл. 5.4).

Таблиця 5.3

Розподіл відповідей на запитання «**Якщо Ви хотіли б виїхати зі свого населеного пункту, то куди?**» (серед тих респондентів/-ок, які виявили бажання переїхати зі свого населеного пункту, N=497), залежно від статі, %⁶²

Варіанти відповіді	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
До країн Європейського Союзу	36,3	40,9	31,1
До інших країн	16,1	15,4	16,9

⁶² Респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

Ще не знаю куди	11,6	11,9	11,2
До м. Києва	10,4	9,7	11,2
До обласного центру моєї області	8,7	7,9	9,6
До іншої області України	8,1	7,4	8,7
До іншого населеного пункту Вашої області	3,8	3,0	4,6
До країн СНД	3,0	3,2	2,7
До районного центру моєї області	0,9	0,5	1,4
<i>Важко відповісти</i>	3,0	1,7	4,4

Зі збільшенням віку молоді виявлено пропорційне зростання частки молоді серед тих, хто хотів би виїхати зі свого населеного пункту, яка бажає виїхати за межі України: серед молоді віком від 14 до 19 років таких 47,8%, серед молоді у віці від 25-29 років – 62,5%. Що стосується молоді, яка хотіла би переїхати зі свого населеного пункту в межах України, то більше таких серед наймолодших вікових груп молоді (див. табл. 5.4).

Таблиця 5.4

Розподіл відповідей на запитання «Якщо Ви хотіли б виїхати зі свого населеного пункту, то куди?» (серед тих респондентів/-ок, які виявили бажання переїхати зі свого населеного пункту, N=769), залежно від віку, %

Варіанти відповіді	Серед усіх	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки
До країн Європейського Союзу	36,3	33,5	40,3	37,6	33,9
До інших країн	16,1	10,6	16,7	21,3	16,7
До країн СНД	3	3,7	1,6	3,6	3
Загалом бажають виїхати за межі країни	55,4	47,8	58,6	62,5	53,6
До м. Києва	10,4	13,8	7,5	7,6	12,5
До обласного центру моєї області	8,7	10,1	7,5	8,6	8,3
До іншої області України	8,1	11,9	9,1	6,1	4,2
До іншого населеного пункту Вашої області	3,8	6,9	2,2	2,5	3
До районного центру моєї області	0,9	0	1,6	1,5	0,6
Загалом бажають переїхати в межах країни	39,1	42,7	27,9	26,3	28,6
<i>Ще не знаю куди</i>	11,6	8,3	14	10,2	14,9
<i>Важко відповісти</i>	3,0	3,7	2,7	2,0	3,6

Упродовж останніх 12 місяців 62,2% молоді бували в іншому населеному пункті в межах своєї області, 48,3% – в іншій області або інших областях України, 11,9% – в інших країнах (див. табл. 5.5).

Таблиця. 5.5

Розподіл відповідей на запитання «Чи доводилось Вам виїжджати за межі свого населеного пункту упродовж останніх 12 місяців?» (серед усіх респондентів/-ок, N – 2001), залежно від статі та типу поселення, %

Варіант відповіді	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
<i>Бували в іншому(-их) населеному(-их) пункті(-ах) тієї ж області</i>			
Так	62,6	73,7	72,4
Ні	37,4	26,3	27,6
<i>Бували в іншій області або інших областях</i>			
Так	48,3	58,2	56,0
Ні	51,7	41,8	44,0
<i>Бували в інших країнах</i>			
Так	11,9	19,0	12,9
Ні	88,1	81,0	87,1

Наймобільнішою в межах своєї області упродовж останніх 12 місяців виявилася молодь західного макрорегіону (84,6% були в інших населених пунктах своєї області), тоді як молодь, що проживає на сході країни, є найменш мобільною (62,6%). Частіше упродовж останніх 12 місяців до інших областей України виїздила молодь центральних регіонів (63,6%). Що стосується відвідування інших країн, то молоді жителі півночі та заходу країни частіше за інших за останній рік бували в інших країнах (11,3% та 19,5% відповідно). Це може бути пов'язано з тим, що молодь, яка проживає на цих територіях, виїжджає на заробітки або відпочинок до Європейських країн частіше за інших (див. табл. 5.6).

Таблиця. 5.6

Розподіл відповідей на запитання «Чи доводилось Вам виїжджати за межі свого населеного пункту упродовж останніх 12 місяців?» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), за макрорегіонами, %

Варіант відповіді	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
<i>Бували в іншому(-их) населеному(-их) пункті(-ах) тієї ж області</i>					
Так	77,4	69,7	62,6	69,1	84,6
Ні	22,6	30,3	37,4	30,9	15,4
<i>Бували в іншій області або інших областях</i>					
Так	63,6	59,6	48,3	55,1	60,5
Ні	36,4	40,4	51,7	44,9	39,5
<i>Бували в інших країнах</i>					
Так	11,3	23,3	11,9	10,2	19,5
Ні	88,7	76,7	88,1	89,8	80,5

Кількість молоді, яка зазначила, що однозначно хоче жити в Україні, зменшилася порівняно з 2017 роком (62,1% у 2017 році проти 48,5% у 2021 році).

Таблиця 5.8

Порівняння відповідей на запитання «Чи хочете Ви емігрувати з України?» (серед усіх респондентів/-ок, 2017 – N=2000, 2018 – N=2001, 2019 – N= 2000, 2021 – N=2000), %

Варіант відповіді	2017	2018	2019	2021
Ні, я хочу жити в Україні	62,1	56,5	49,8	48,5

Можливо, хотіли б повчитися за кордоном якийсь час, але потім повернутися в Україну	7,9	6,2	11,1	7,9
Можливо, хотіли б попрацювати за кордоном якийсь час, але потім повернутися в Україну	20,3	21,0	16,8	18,7
Так, я планую це зробити найближчим часом	9,7	4,3	4,9	4,2
Так, я шукаю таку можливість	-	11,7	9,5	9,8
Інше	-	0,3	0,2	0

Із збільшенням віку молоді зростає їх бажання жити в Україні. Найбільші міграційні настрої з метою навчання за кордоном спостерігаються серед молоді віком від 14 до 19 років (8,5%), а з метою працевлаштування за кордоном – серед молоді віком від 25 до 29 років (див. табл. 5.9). Це відповідає основним потребам кожної з цих вікових груп: для молоді віком від 14 до 19 років основним є навчання, а для молоді у віці від 20 до 24 років – пошук роботи та працевлаштування.

Таблиця 5.9

Розподіл відповідей на запитання «**Чи хочете Ви емігрувати з України?**» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), залежно від віку, %

Варіант відповіді	Серед усіх	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки
Ні, я хочу жити в Україні	48,5	41,0	43,0	48,8	56,8
Ні, хотіли б повчитися за кордоном якийсь час, але потім повернутися в Україну	7,9	16,6	7,8	5	4,7
Ні, хотіли б попрацювати за кордоном якийсь час, але потім повернутися в Україну	18,7	16,6	20	22,2	16,3
Так, я планую це зробити найближчим часом	4,2	5,6	4,8	3,2	3,6
Так, я шукаю таку можливість	9,8	8,5	14	10,4	7,3
Інше /ВВ	11,0	11,7	10,5	10,4	11,2

Міграційні настрої молоді, яка проживає у північному макрорегіоні країни (42,8%), є більш артикульованими, тоді як молодь східного та західного макрорегіону, заявляє про своє бажання жити в Україні (52,9% та 52,4% відповідно). Попрацювати за кордоном якийсь час, але потім повернутися до України, більше за інших хотіла б молодь північного макрорегіону, а молодь східного макрорегіону цього прагне найменше (див. табл. 5.10).

Таблиця. 5.10

Розподіл відповідей на запитання «**Чи хочете Ви емігрувати з України?**» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000, залежно від макрорегіону, %)

Варіант відповіді	Серед усіх	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Ні, я хочу жити в Україні	48,5	43,9	42,8	52,9	46,6	52,4
Ні, хотіли б повчитися за кордоном якийсь час, але потім повернутися в Україну	7,9	9,7	7,9	6,2	9,3	7,7
Ні, хотіли б попрацювати за кордоном якийсь час, але потім повернутися в Україну	18,7	19,7	20,9	17,5	17,8	17,9
Так, я планую це зробити найближчим часом	4,2	6,3	3,8	3,8	3,8	3,6
Так, я шукаю таку можливість	9,8	10,7	14,4	10,1	10,2	5,3
Інше /ВВ	11,0	9,7	10,1	9,5	12,3	13,2

Причинами міграції молоді за кордон переважно є економічні причини: заробити грошей, заради матеріального добробуту (48,9%) та існуючі кращі можливості для роботи за кордоном, ніж в Україні (42,8%). З метою одержати досвід життя в іншій країні хочуть емігрувати 27% опитаних.

Щоб заробити грошей, хотіли б емігрувати більшою мірою молоді люди старших вікових груп порівняно із молоддю у віці 14-19 років. Подібна тенденція спостерігається серед тих респондентів, хто вважає, що зараз в Україні немає реальної демократії і законності. Якщо серед молоді у віці 14-19 років цю думку висловили 16% опитаних, тоді як у старшій віковій групі молоді – 25,1% (див. табл. 5.12).

Серед респондентів, які хочуть одержати досвід життя в інших країнах та вважають, що зараз в Україні немає таких можливостей для навчання, більшу частку становить молодь у віці від 14 до 19 років.

Таблиця 5.12

Розподіл відповідей на запитання «**Чому Ви хочете емігрувати з України?**» (серед тих респондентів/-ок, хто виявив бажання емігрувати, N=811), залежно від віку, %⁶³

Варіант відповіді	Серед усіх	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки
Щоб заробити грошей/заради матеріального добробуту	58,9	48,5	57,7	61,6	67,3
В Україні зараз немає таких можливостей для роботи, як в інших країнах	42,8	34,5	49	47,9	39,1
Хочу одержати досвід життя в іншій країні	27	31,4	26,5	27,4	22,8
В Україні немає реальної демократії і законності	19,7	16	17,3	20,1	25,2
В Україні зараз немає таких можливостей для навчання, як в інших країнах	13,2	24,7	16,3	6,8	5,9
Мені близька інша країна, мені подобається її культура	6,4	5,2	9,7	5	5,9
Мої близькі живуть в іншій країні	5,2	4,6	6,1	6,8	3

⁶³ Сума не дорівнює 100 %, оскільки респонденти/-ки могли обрати декілька варіантів відповідей.

Я не почуваю себе українцем (-кою), не люблю українську мову, культуру і т.д.	4,1	4,1	4,1	5,5	2,5
Військові дії на Сході України	3,2	2,1	3,6	5	2
Через загрозу власного життя, життя моїх близьких	3,2	4,6	3,1	2,7	2,5
<i>Важко відповісти</i>	3,2	6,7	1	2,7	2,5

РОЗДІЛ 6. ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ МОЛОДІ

У 2021 році переважна більшість (71,5%) молоді оцінює стан свого здоров'я як цілком задовільний. Порівняно з 2018 та 2017 роками спостерігається зниження частки молоді, яка оцінює стан свого здоров'я як цілком задовільний: у 2018 році – 82,9% та у 2017 році – 84,7%. Збільшується частка молоді, яка вказує на наявність «дуже серйозних проблем зі здоров'ям» та про «призначену групу інвалідності» (див. табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Порівняння відповідей на запитання «**Як Ви загалом оцінюєте стан свого здоров'я?**» (серед усіх респондентів/-ок, 2017 – N=2000, 2018 – N=2001, 2021 - N=2000), %

Варіант відповіді	2017	2018	2021
Ви здорові і у вас практично не буває навіть не тривалих захворювань	32,3	31,1	18,5
Ви практично здорові, але іноді бувають застуди чи інші недовготривалі захворювання	52,4	51,8	53,0
У Вас були серйозні захворювання, але Ви вилікувались	6,9	7,2	10,3
У Вас є хронічне (-ні) захворювання, але воно не дуже впливає на ваше життя	5,6	8,4	12,2
У Вас дуже серйозні проблеми зі здоров'ям	2,0	1,1	1,6
У Вас за станом здоров'я призначено групу інвалідності	0,8	0,4	1,3
Важко відповісти	0	0	3,1

У 2021 році, порівняно із 2018 роком, спостерігається зменшення частки молоді, яка вважає свій спосіб життя здоровим – з 82,4% у 2018 році до 74,3% у 2021 році. Молоді жінки (77%) частіше за молодих чоловіків (71,7%) ідентифікують свій спосіб життя як «здоровий».

Таблиця 6.2

Розподіл відповідей на запитання «**Чи вважаєте Ви свій спосіб життя здоровим?**» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю та макрорегіонами, 2018 - N=2001, 2021 - N=2000), %

Варіант відповіді	Серед усіх		Молоді чоловіки	Молоді жінки	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
	2018	2021	2021						
Так	41,8	32,1	31,7	32,5	25,1	33,4	25,8	35,6	39,7
Скоріше так, ніж ні	40,6	42,2	40,0	44,5	48,3	35,6	46,7	43,6	38,9
Скоріше ні, ніж так	14,6	16,6	18,6	14,5	17,2	20,0	18,3	14,0	13,2
Ні	3,0	5,8	6,8	4,7	6,9	7,0	6,6	5,5	3,6
Важко відповісти	41,8	3,3	2,8	3,8	2,5	4,1	2,6	1,3	4,7

Молодь задля того, щоб бути здоровою, дотримується наступних практик: більше третини молоді намагається правильно харчуватися (43,1%), часто ходити пішки (39%), проходити профілактичні обстеження у лікарні /поліклініці (33,6%) та займатися спортом, фітнесом, йогою тощо (30,3%). Рідше молоді люди регулярно роблять зарядку, фізичні вправи (23,4%) та бігають (16,6%). Молоді чоловіки частіше за молодих жінок для того, щоб бути здоровими - займаються спортом, фітнесом, йогою (36,2% проти 24,7% відповідно) та бігають (20,3% проти 13%), а, молоді жінки, на відміну від молодих чоловіків, намагаються правильно харчуватися (49,7% проти 36,3% відповідно), часто ходять пішки (41,6% проти 35,4%) та

проходять профілактичні обстеження у лікарні /поліклініці (36,7% проти 30,6%) (див. табл. 6.3).

Таблиця 6.3

Розподіл відповідей на запитання «Що Ви робити щоб бути здоровим?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю, N=2001), %

Варіант відповіді	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки
Займаюсь спортом, фітнесом, йогою тощо	30,3	36,2	24,7
Регулярно роблю зарядку, фізичні вправи	23,4	25,8	21,1
Бігаю	16,6	20,3	13,0
Намагаюсь правильно харчуватися	43,1	36,3	49,7
Вживаю вітаміни, БАДи	13,8	10,4	17,1
Часто ходжу пішки	39,0	36,4	41,6
Займаюсь спортом, фітнесом, йогою тощо	15,6	13,6	17,5
Проходжу профілактичні обстеження у лікарні /поліклініці	33,6	30,6	36,7
Не маю або обмежую себе шкідливих звичок	11,3	12,8	9,8
Нічого не роблю	0,2	0,1	0,3
Інше (вказіть що саме)	1,1	0,5	1,6
Важко відповісти	30,3	36,2	24,7

Із дорослішанням зменшується частка молодих людей, яка займається спортом, фітнесом, йогою тощо (з 39,2% до 23,7%), часто ходять пішки (з 42,7% до 37,7%), регулярно роблять зарядку, фізичні вправи (з 27,6% до 20%), бігають (з 19,6% до 11,8%). Водночас, з переходом у старші вікові групи молодь частіше намагається правильно харчуватися –36,2% у молодшій віковій групі та 45,2% у найстаршій віковій групі молоді (див. табл. 6.4).

Таблиця 6.4

Розподіл відповідей на запитання «Що Ви робити щоб бути здоровим?» (серед усіх респондентів/-ок, за віковими групами, N=2001), %

Варіант відповіді	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 років
Займаюсь спортом, фітнесом, йогою тощо	39,2	35,5%	26,0	23,7
Регулярно роблю зарядку, фізичні вправи	27,6	23,7%	23,6	20,0
Бігаю	19,6	19,9%	17,0	11,8
Намагаюсь правильно харчуватися	36,2	45,2%	44,8	45,2
Вживаю вітаміни, БАДи	8,6	13,1%	13,3	18,6
Часто ходжу пішки	42,7	37,1%	39,0	37,7
Займаюсь спортом, фітнесом, йогою тощо	6,8	14,0%	20,2	19,5
Проходжу профілактичні обстеження у лікарні /поліклініці	32,6	34,3%	32,6	34,8
Не маю або обмежую себе шкідливих звичок	7,4	9,3	13,0	14,2
Нічого не роблю	0,6	0	0	0,2
Інше (вказіть що саме)	0,9	1,6	0,3	1,6
Важко відповісти	39,2	35,5	26,0	23,7

Своє ментальне здоров'я⁶⁴ українська молодь переважно оцінює як середнє (41,6%) та більше третини молодих людей вважають що мають «високий рівень ментального здоров'я» (39,3%). За результатами дослідження гендерних відмінностей щодо самооцінки ментального здоров'я молодими жінками та чоловіками виявлено не було (див. табл. 6.5).

Таблиця 6.5

Розподіл відповідей на запитання «Як Ви оцінюєте рівень Вашого ментального здоров'я (психичного здоров'я)?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю та макрорегіонами, N=2000), %

Варіант відповіді	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Я маю середній рівень ментального здоров'я	41,6	40,3	42,9	45,8	35,8	42,3	50,0	39,3
Я маю високий рівень ментального здоров'я	39,3	40,4	38,0	29,8	47,1	39,0	36,9	40,0
Я маю низький рівень ментального здоров'я	4,5	4,0	5,0	6,9	4,1	4,6	5,1	3,0
Важко відповісти	14,7	15,3	14,0	17,6	13,0	14,1	8,1	17,7

За психологічною консультацією в останні 12 місяців зверталось 5% молоді, частіше на заході та півночі країни; гендерних відмінностей щодо частоти звернень за консультацією до психолога за результатами дослідження виявлено не було (див. табл. 6.6).

Таблиця 6.6

Розподіл відповідей на запитання «Чи зверталися Ви за психологічною консультацією (до психологів) в останні 12 місяців?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю та макрорегіонами, N=2000), %

Варіанти відповіді	Серед усіх	Молоді чоловіки	Молоді жінки	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
Так	5,0	4,7	5,2	2,5	6,3	4,8	3,4	6,2
Ні	91,4	91,0	91,8	90,3	88,7	94,0	96,2	89,7
Важко відповісти/Відмова від відповіді	3,7	4,3	3,0	7,2	5,0	1,2	0,4	4,1

В динаміці спостерігається зменшення молоді, яка палила цигарки щодня з 24,1% у 2017 році до 21,8% у 2021 році, та збільшення молоді яка «не палив/ла впродовж останніх 30 днів, але палив/ла раніше» – 12,8% у 2017 році до 16,2% у 2021 році. Водночас частка молоді яка «ніколи не палив/ла» залишається незмінною: 2017 рік – 46,4% та 2021 рік – 47,3%. Молоді жінки порівняно з молодими чоловіками рідше палять щодня: молоді чоловіки (29,5%) майже в два рази частіше палять щодня, порівняно із молодими жінками (13,6%) (див. табл. 6.7).

⁶⁴ За визначенням ВООЗ, психічне здоров'я – це стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, при якому людина може реалізувати власні здібності, протистояти звичайним життєвим стресам, продуктивно працювати і робити внесок у суспільне життя. Така інтерпретація ментального здоров'я була використана у дослідницькій хвилі 2021 року.

Таблиця 6.7

Розподіл відповідей на запитання «**Чи палили Ви цигарки хоча б один раз упродовж останніх 30 днів (у тому числі електронні, айкос тощо)?**» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю та макрорегіонами, 2017 – N=2000, 2018 – N=2001, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000), %

Варіанти відповіді	Серед усіх				Молоді чоловіки	Молоді жінки	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
	2017	2018	2019	2021	2021						
Ні, я ніколи не палив/ла	46,4	44,6	42,1	47,3	38,1	56,9	45,5	41,6	49,9	34,7	55,8
Так, палю щодня	24,1	23,6	15,7	21,8	29,5	13,6	16,6	26,4	20,1	34,3	17,1
Ні, не палив/ла впродовж останніх 30 днів, але палив/ла раніше	12,8	15,4	17,2	16,2	15,4	17,1	16,9	19,7	15,7	14,8	14,1
Так, палю іноді упродовж місяця	13,9	14,7	19,3	11,9	13,7	10,0	13,5	10,6	12,3	16,1	9,8
Важко відповісти/ Не пам'ятаю	2,8	1,8	5,1	2,9	3,3	2,5	7,5	1,7	2,0	0	3,2

З 14 років до 34 років частка молоді, яка палить цигарки щодня, збільшується в два рази – з 12,9% до 26,6%, і, навпаки, зменшується в два рази частка молоді, яка ніколи не палив/ла»- з 62,4% до 39,6% (див. табл. 6.8).

Таблиця 6.8

Розподіл відповідей на запитання «**Чи палили Ви цигарки хоча б один раз упродовж останніх 30 днів (у тому числі електронні, айкос тощо)?**» (серед усіх респондентів/-ок, за віковими групами, N=2000), %

Варіанти відповіді	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки
Так, палю щодня	12,9	18,8	25,1	26,6
Так, палю іноді упродовж місяця	9,3	11,6	14,5	11,6
Ні, не палив/ла впродовж останніх 30 днів, але палив раніше	12,2	15,7	15,3	19,9
Ні, я ніколи не палив/ла	62,4	51,3	41,5	39,6
Важко відповісти/ Не пам'ятаю	3,2	2,6	3,5	2,4

У 2021 році порівняно з 2019 зменшилося інтенсивність вживання алкогольних напоїв молоддю у тижневому та місячному інтервалах, однак частка молоді, яка «ніколи не вживав/ла алкогольні напої», зменшилася з 20,5% у 2019 році до 17,6% у 2021 році. Молоді жінки порівняно з молодими чоловіками рідше вживають алкогольні напої: молоді чоловіки (24,1%) майже в два рази частіше вживали будь-які алкогольні напої 1 раз на тиждень, порівняно із молодими жінками (13,8%) (див. табл. 6.9).

Таблиця 6.9

Розподіл відповідей на запитання «Як часто упродовж останніх 30 днів Ви вживали будь-які алкогольні напої?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю макрорегіонами країни, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000), %

Варіанти відповіді	Серед усіх		Молоді чоловіки	Молоді жінки	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
	2019	2021	2021						
Щодня	5,0	2,3	3,1	1,3	0,3	2,6	2,0	3,0	3,0
1 раз на тиждень	21,0	19,1	24,1	13,8	25,1	23,8	14,3	17,8	16,7
1 раз на місяць	30,6	27,8	27,3	28,3	26,0	24,5	28,4	31,4	29,3
Упродовж місяця не вживав	17,7	29,0	25,5	32,6	27,9	33,2	31,4	26,3	25,4
Ніколи не вживав/ла алкогольні напої	20,5	17,6	15,2	20,0	8,8	13,9	21,9	16,9	21,8
Важко відповісти.	5,2	4,2	4,8	3,9	11,9	1,9	2,0	4,7	3,8

За результатами дослідження, з віком зменшується частка молодих людей, яка ніколи не вживав/ла алкогольні напої, від 14 років до 34 років – з 35,8% до 10,4%: у віці від 14 до 19 років лише 8,3% молоді вживає будь-який алкогольний напій 1 раз на тиждень, а у віці від 30 до 34 років відсотки збільшують ся в два рази (22,5%). Водночас частка молоді, яка упродовж місяця не вживала алкогольні напої, є майже незмінною, незалежно від віку молоді: у віці від 14 до 19 років – 27,3%, у віці від 20 до 24 років – 29,7%, у віці від 25 до 29 років – 28,9% та у віці від 30 до 34 років – 29,7% (див. табл. 6.10).

Таблиця 6.10

Розподіл відповідей на запитання «Як часто упродовж останніх 30 днів Ви вживали будь-які алкогольні напої?» (серед усіх респондентів/-ок, за віковими групами, N=2000), %

Варіанти відповіді	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки
Щодня	2,2	2,6	2,2	2,1
1 раз на тиждень	8,3	19,2	23,1	22,5
1 раз на місяць	20,5	27,1	29,8	31,3
Упродовж місяця не вживав	27,3	29,7	28,9	29,7
Ніколи не вживав/ла алкогольні напої	36,8	16,9	11,7	10,4
Важко відповісти	4,9	4,5	4,3	4,0

У порівняльній перспективі зростає кількість молодих людей, які ніколи упродовж останніх 12 місяців не пробували наркотичних речовин; спостерігається гендерний розрив на користь молодих жінок щодо відсутності досвіду вживання наркотичних речовин (див. табл. 6.11).

Таблиця 6.11.

Розподіл відповідей на запитання «Чи пробували Ви упродовж останніх 12 місяців будь-які наркотики (куріння, нюхання, ін'єкційно чи перорально)?» (серед усіх респондентів/-ок, за статтю та макрорегіонами, 2018 – N=2001, 2019 – N=2000, 2021 – N=2000), %

Варіанти відповіді	Серед усіх			Молоді чоловіки	Молоді жінки	Центр	Північ	Схід	Південь	Захід
	2018	2019	2021	2021						

⁶⁵ Формулювання запитання у дослідженнях 2018 та 2017 років – «Чи пробували Ви впродовж свого життя будь-які наркотики?».

Ніколи	82,8	79,9	89,7	85,4	94,1	88,4	90,1	88,5	91,9	90,0
Один раз спробував (ла)	11,6	11,6	5,5	7,8	3,0	5,3	5,3	6,2	5,5	4,9
Уживав / ваю наркотики час від часу	1,3	2,2	0,8	1,3	0,3	0,6	1,0	0,4	1,3	0,9
Уживав / ваю наркотики декілька разів	1,7	1,5	1,1	1,7	0,5	1,9	0,5	1,6	0,4	0,9
Уживав / ваю наркотики регулярно	1,4	0,6	0,3	0,2	0,4	0	,2	0,6	0	0,4
<i>Важко відповісти</i>	1,2	4,2	2,6	3,6	1,7	3,8	2,9	2,7	0,9	2,9

За віковими групами молоді відсутні статистично значущої відмінності (див. табл. 6.12).

Таблиця 6.12.

Розподіл відповідей на запитання «**Чи пробували Ви упродовж останніх 12 місяців будь-які наркотики (куріння, нюхання, ін'єкційно чи перорально) ?**» (серед усіх респондентів/-ок, за віковими групами, N=2000), %

Варіанти відповіді	14-19 років	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки
Ніколи	91,5	90,5	87,7	89,6
Один раз спробував (ла)	4,1	5,0	6,9	5,4
Уживав/ваю наркотики час від часу	0,5	0,7	1,1	0,8
Уживав/ваю наркотики декілька разів	0,5	1,4	1,1	1,3
Уживав/ваю наркотики регулярно	0,2	0	0,2	0,6
<i>Важко відповісти</i>	3,2	2,4	3,0	2,3

РОЗДІЛ 7. ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТРЕБИ МОЛОДІ

Серед ключових інформаційних потреб молодь найчастіше назвала: працевлаштування (44%), здоров'я і добробут (42%), освіта і навчання (30,3%), дозвілля (29%), сімейні стосунки (27,2%). Найменшу актуальність мають теми насильства та захворювань, які передаються статевим шляхом (7,6% та 7,5% відповідно) (див. табл. 7.1).

Молодь 14-29 років переважно турбує інформація щодо освіти та навчання (52%), молоді люди віком 20-24 роки потребують інформації щодо працевлаштування (47%), молодь віком 25-29 років шукає додаткові матеріали з питань здоров'я та добробуту, як і респонденти віком 30-35 (41,8% і 44,9% відповідно).

Серед запропонованого переліку агентів комунікаційного простору молоді найбільшою довірою користуються батьки або сім'я (58,9%) (дуже та скоріше довіряю), друзі та однолітки (49,8%) та вчителі в школі (28,9%). Не авторитетними для молоді є політики чи громадські діячі (8%) та молодіжні центри, осередки для молоді (12,5%) (див. табл. 7.2).

Таблиця 7.1

Розподіл відповідей на запитання «З яких тематик Ви б хотіли отримати більше інформації...?» (серед усіх респондентів/-ок, за віком, N=2000)⁶⁶, %

Варіанти відповіді	Серед усіх	14-19 роки	20-24 роки	25-29 років	30-34 роки
Працевлаштування	44,0	43,9	47,0	44,9	41,1
Здоров'я і добробут	42,1	39,8	39,4	46,2	41,8
Освіта та навчання	30,3	52,0	29,9	21,4	23,9
Дозвілля	29,0	33,9	29,9	24,6	28,8
Підприємництво	27,3	22,0	28,5	30,0	27,7
Сімейні стосунки	27,2	20,5	23,3	30,0	31,8
Житло	23,8	19,3	27,8	25,0	22,9
Міграція, мобільність	20,8	20,0	23,3	22,0	18,5
Пандемія	20,6	14,9	19,5	23,3	22,8
Відносини з друзями	15,0	25,1	14,3	10,6	12,5
Волонтерство	11,6	12,0	15,0	10,6	9,8
Сексуальні виховання, інтимні стосунки	11,4	14,6	13,8	9,9	8,9
Насильство	7,6	7,3	10,0	5,4	8,1
Інформації, як запобігти захворюванням, які передаються статевим шляхом	7,5	7,8	9,3	6,3	7,0
<i>Важко відповісти</i>	8,6	5,4	8,8	7,6	11,4

Серед ключових каналів комунікації найбільш популярним молодь вважає Facebook, Instagram, Viber, Telegram. Аналізуючи обсяг потреб, які закриває Facebook та Instagram, то вони є найуживанішими серед української молоді (див. табл. 7.2).

Таблиця 7.2

Розподіл відповідей на запитання «Які, на Вашу думку, джерела інформації для вас є найбільш надійними...?» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %

Варіанти відповіді	Зовсім ненадійний	2	3	4	5	6	Дуже надійний	ВВ

⁶⁶ Респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей.

Батьки або сім'я	1,8	1,6	4,9	12,7	15,5	21,7	37,2	4,7
Друзі / однолітки / брати і сестри	1,7	2,1	6,4	15,5	19,5	27,6	22,2	5,2
Вчитель у школі чи викладач в іншому навчальному закладі	7	4,6	10,2	20,9	19	15,5	13,4	9,6
Інтернет-сайти, інформаційні портали	4,6	6,4	11,5	24,4	22,6	14,8	10,5	5,4
Соціальні мережі	5,2	7,5	12,2	22,6	23,4	13,7	10,1	5,5
Чат, форум, інтернет-спільноти	8,1	7,5	12,7	24,2	20,7	12	6,8	8,2
Лідери думок	8,9	7,5	11,4	19,4	19,5	12,9	5,7	15
Молодіжний працівник або спеціаліст, що працює з молоддю	12,3	7,9	9,5	19,5	12,1	8	6,8	24
Радіо або телебачення	13,7	11,7	15,5	23,4	13,8	8,5	6	7,6
Газети, журнали	16,5	12,8	14,6	18,3	13,1	7,9	5,7	11,3
Блогери	12,8	10,6	15,4	21,3	16	9,9	3,4	10,9
Дитячі або молодіжні громадські організації	12	6,8	12,1	19,4	14,3	7,7	5,5	22,4
Молодіжний центр, клуб або осередок для молоді	14,8	8,2	12	17,1	11,2	7,1	5,4	24,4
Політичні / громадські діячі	22,5	17,4	15,3	15,1	10,2	5,1	2,9	11,7

Таблиця 7.3

Розподіл відповідей на запитання «З якою метою Ви переважно користуєтесь такими соціальними мережами, як...?» (серед усіх респондентів/-ок, N=2000), %

Варіанти відповіді	Facebook	WhatsApp	Twitter	Instagram	Viber	Telegram	Skype	TikTok
Щоб залишатися на зв'язку з друзями	49,8	18,0	7,4	38,4	57,4	34,9	12,0	10,1
Щоб бути в курсі новин та поточних подій	37,9	5,1	3,7	24,2	9,4	14,5	1,5	3,7
Щоб витратити вільний час	25,8	4,9	4,8	27,0	9,0	8,1	2,2	17,1
Щоб знайти смішний або розважальний контент	21,2	2,8	4,3	25,9	6,8	8,0	1,7	31,8
Щоб спілкуватися з іншими людьми	26,7	11,3	5,5	26,9	33,7	21,1	7,2	3,5
Тому що друзі вже на них	24,1	5,2	3,6	26,0	16,8	15,5	3,2	7,4
Щоб поділитися фотографіями або відео з іншими	27,2	5,2	2,6	34,2	17,8	10,4	1,9	5,2
Щоб поділитися своєю думкою	25,7	3,5	3,4	20,5	9,9	7,8	1,0	2,6
Щоб досліджувати нові продукти, товари, послуги, щоб щось купити	18,6	2,6	1,9	19,4	6,5	4,3	0,7	2,0
Щоб знайомитися з новими людьми	22,7	3,2	3,0	20,5	5,7	5,6	1,5	2,3
Щоб шукати інформацію для навчання	13,4	2,2	1,9	11,1	5,4	5,3	0,9	1,5
Щоб працювати	12,4	3,2	1,9	9,7	7,6	6,1	1,3	1,5

Щоб слухати музику і дивитися фільми	14,4	2,4	1,3	10,7	3,7	7,0	1,7	3,3
Для роботи/самореалізації	11,7	3,5	1,6	10,7	5,5	4,3	1,8	1,8
Люблю постити/ділитись новинами	19,0	2,5	1,3	17,8	5,0	3,7	0,8	2,1
Волонтерство/допомога іншим	11,3	1,8	0,8	7,5	3,6	2,4	0,6	1,1
<i>Нічого/Не користуюся</i>	20,5	60,2	70,2	22,6	15,2	37,7	70,4	46,3

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ МОЛОДІ

- ❖ життєві пріоритети молоді порівняно із минулорічними дослідженнями залишаються стабільними. Це сімейне щастя, здоров'я та кар'єра, а також бажання досягнути багатства й можливість реалізувати свій талант і здібності. Респонденти молодших вікових груп мають більшу орієнтованість на досягнення сімейного щастя та здоров'я, а молодь старших вікових груп більшою мірою бажає досягнути кар'єрного успіху та реалізувати свій потенціал;
- ❖ більшість молодих людей відчують проблеми з грошима, відсутністю вільного часу та здоров'ям. Тому для молодих українців та українок актуальними проблемами сьогодення є низький рівень заробітних плат, пенсій, стипендій, високі ціни на продукти та комунальні послуги, а також безробіття;
- ❖ з огляду на пандемію коронавірусу та карантин, навички і вміння, які видаються молоді особливо необхідними, – це саморозвиток, комп'ютерна грамотність та гнучкість.

ЕФЕКТИВНІСТЬ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ: ОЦІНКА МОЛОДДЮ

- ❖ молодь визначає наступні пріоритети державної молодіжної політики - підтримка талановитої молоді, популяризація здорового способу життя, сприяння зайнятості та самозайнятості молоді, а також забезпечення молоді житлом;
- ❖ в середньому половина молоді чула або знає про основні ініціативи та програми держави та органів місцевого самоврядування щодо молоді, але участь в них брали не більше 8% (в середньому по всіх програмах, які були оцінені в дослідженні). Найбільше молоді відомо про премії та інші відзнаки від держави та органів місцевого самоврядування та про розвиток мережі молодіжних центрів та молодіжний просторів;
- ❖ спостерігається позитивна динаміка обізнаності молоді щодо існування молодіжного центру на території їх населених пунктів (з 2017 по 2021 рік);
- ❖ за оцінками молоді, діяльність молодіжного центру має бути спрямована на організацію спортивних та розважальних заходів, надання юридичної та інформаційної підтримки. Також молодь, яка відвідує молодіжні центри, формує запит щодо надання консультаційних послуг юристами і психологами, профорієнтаційні заходи, сприяння в працевлаштуванні, кар'єрному розвитку та самозайнятості;
- ❖ майже половина опитаної молоді зазначила, що хотіла б отримувати додаткову інформацію про діяльність молодіжних центрів. Переважно їм зручно було б отримувати інформацію через публікації та інформаційні матеріали в мережі Інтернет.

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ПОЛІТИЧНА АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ

- ❖ третина молоді не цікавиться політичними процесами, що відбуваються в державі, незначна частка молоді постійно стежить за політичним життям в Україні, тільки кожна п'ята молода людина стежить за актуальними подіями політичного життя країни;
- ❖ молодь є переважно членами молодіжних, дитячих та фізкультурно-спортивних громадських організацій. У цілому через відсутність інтересу та часу молодь проявляє низьку громадянську активність;
- ❖ третина української молоді займається волонтерством. У міській молоді найбільш популярною сферою волонтерської діяльності є безоплатна допомога у дитячих садках, школах, у той час як у сільській молоді це – організація дозвілля та відпочинку молоді, участь в охороні культурної спадщини та в озелененні свого міста/села. Переважно основними стейкхолдерами, які залучають молодь до волонтерства, виступають їх друзі/знайомі чи родичі.

НАВЧАННЯ, ОСВІТА, РОБОТА, ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ

- ❖ більшість української молоді - це освічені люди, які мають переважно вищу та професійно-технічну освіту. Більша половина молоді працює за фахом або спеціальністю, отриманою в закладі професійної та/або вищої освіти;
- ❖ молодь вважає найважливішим в роботі хорошу оплату праці, можливість кар'єрного зростання та зручний графік роботи. Також впливають на вибір молодих людей майбутньої професії її престиж та поради батьків і родичів;
- ❖ рівень задоволеності молоддю отриманою освітою досить високий. Половина української молоді на момент опитування мала постійне місце роботи;
- ❖ найпрестижнішими для вибору кар'єри молодь назвала такі галузі, як бізнес, ІТ і банківська сфера.

МОБІЛЬНІСТЬ ТА МІГРАЦІЙНІ НАСТАНОВИ МОЛОДІ

- ❖ рівень бажання молоді виїхати зі свого населеного пункту порівняно з минулими хвилями дослідження значно не зріс. Переважно таку ініціативу демонструють представники молодших вікових груп, що пов'язано з їх необхідністю виїжджати для навчання, пошуку роботи тощо;
- ❖ переважна більшість молоді не має наміру емігрувати з України. Молодь, яка зазначила такі наміри, орієнтована на отримання зарубіжної освіти, досвіду роботи та/або покращення свого матеріального становища.

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ МОЛОДІ

- ❖ переважна більшість молоді оцінює стан свого здоров'я як цілком задовільний. Для цього вони дотримуються правильного харчування, ходять частіше пішки та проходять профілактичні обстеження у лікарні/поліклініці. Лише 2% опитаних зазначили про наявність у них серйозних проблем зі здоров'ям та ще 1% респондентів має групу інвалідності;
- ❖ в динаміці спостерігається зменшення відсотка молоді, що палили цигарки щодня. Також за 5 років зросла частка тих, хто впродовж свого життя не вживав наркотичні речовини ніколи.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТРЕБИ МОЛОДІ

- ❖ найактуальніші теми, з яких молодь потребує додаткової інформації, – це працевлаштування, здоров'я і добробут, освіта і навчання, дозвілля та сімейні стосунки. Найменшу актуальність мають теми насильства та захворювання, які передаються статевим шляхом;
- ❖ молодь молодшої вікової групи переважно цікавить інформація щодо освіти та навчання, а молодь старшої вікової групи – з питань здоров'я та добробуту;
- ❖ серед ключових каналів комунікації серед молоді найпопулярнішими є Facebook, Instagram, Viber та Telegram;
- ❖ Facebook та Instagram є найуживанішими серед української молоді. Вони закривають найбільший перелік інформаційних потреб української молоді;
- ❖ батьки, однолітки та Інтернет і соціальні мережі виступають найнадійнішими джерелами інформації для молодих українок та українців. Також молодь довіряє інформації від вчителів та інтернет-спільнотам (у тому числі чати, форуми).